

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCZA 11. Telefon száma 788. KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA. CSAK BEJÁRÓKÉNT LEVELEKET FOGADUNK EL.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY szépirodalmi főmunkatárs.

A JADÓHIVATAL. BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCZA 11. Telefon száma 700. HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.

Mai számunk főbb közleményei: Vezércikk: Lélektani vizsgálódások. A császári kézirát. A függetlenségi párt értekezlete. Közéletünk. Országgyűlés. A pápa betegsége. A hírlírói események. Mozgóképek. Tanárnyelvi Fiumében. Tátra-lomnici versenyek. Az állami beruházások ügye a kereskedelmi és iparkamarában. Tárca: Egy szó. Endrődi Sándor műfordítása. A beteg pápáról. Regény: Az első szerelem. Irta: Sophus Schandorph.

Lélektani vizsgálódások.

(pá.) Államférfiai nagyságának újabb oldalát mutatta be ma a miniszterelnök. Nem hirdette teóriában, de igenis gyakorlatban, hogy a felmerült súlyos politikai kérdéseknek az a legjobb megoldása, ha az ember ott hagyja az ut szélén a problémákat s felüljár nek. Biztatta is erősen a képviselőháza, hogy kövesse az ő nagy példáját s ne törődjék semmivel. Adjon meg mindent, amit ő kér, aztán ne morfondírozzon tovább.

Megkérdezték a miniszterelnököt, fel akarja-e osztani a Házat? Felelet: Ne beszéljünk arról, mert ki tudja, lesz-e rá szükség.

Megkérdezték, feloszlatja-e a Házat ex-lexben? Felelet: Ó reményli, hogy béke lesz s akkor erre a fegyverre semmi szükség.

Megkérdezték, mi a munka-programja? Felelet: Ne bolygassuk ezt, majd máskor beszélünk róla.

Megkérdezték, fel akarja-e forgatni az 1899: XXX. törvényezikket? Felelet: Most nem aktuális a dolog, majd máskor diskurálunk arról.

Megkérdezték, — a Házon kívül — mi van az osztrák válságnak Magyarországra való kihatásával? Mi van azokkal az igéretekkel, a mik az osztrák császárnak Körberhez intézett kézirátában Magyarország rovására bennvannak? Felelet: Ne beszéljünk róla; neki nincs tudomása arról, hogy e kézirát tartalma Magyarország kivánságait érintené és ő a Körber-válságot csak és kizáróan osztrák belügynek tekinti. Holnap megjelenik e kézirát; lehet, hogy lángba borul tőle ez az ország; lehet, hogy annak a tartalma obstrukcióba, meg ki tudja mibe viszi a legkevesebb mame-lukokat, de azért a miniszterelnök ma még nem akar tudni arról a tartalomról semmit, sőt nem akarja tudni azt

se, a mit kivüle minden iskolásgyermek tud, hogy Körber lemondása igenis nem egyszerű osztrák belügy, hanem osztrák belemarkolás Magyarország ügyeibe.

Ehhez a bájos sorozathoz hozzá lehet még venni a Kossuth Ferenc beszédére tett kijelentéseit is. Nem mondotta meg, vajjon beleegyeznek-e Bécsben abba, hogy Magyarországnak akár csak pro forma is önálló vámtarifája legyen. Nem mondta meg, vajjon az ő felfogása szerint lehet-e a közönség szerkesztett vámtarifát magyarként törvénybe iktatni. Nem mondta meg, hogy Kossuth Ferenc indítványának elfogadása esetén nem akarja-e az önálló tarifát megint közzé átkeresztelni. Nem mondta meg, hogy Kossuth Ferenc indítványának elfogadása esetén csak Magyarország tárgyalna-e a külfölddel, avagy Ausztria-Magyarország. Nem mondta meg, hogy Kossuth Ferenc indítványának elfogadása esetén azonnal hatályát veszíti-e, avagy továbbra is életben marad-e a régi vámtarifája.

Végignézve ezen a listán, megint csak az a kérdés kerül az ember tolla alá, hogy hát micsoda is ez új kormányelnök: rettentően gyöngye ember-e, vagy rettentően ravasz ember-e. Harmadik eset nincsen. Vagy a testet öltött gyámoltalanság, tájékozatlanság, enerváltság ül a miniszterelnöki széken, vagy olyan irítottató machiavellizmus, amilyent még nem láttunk itt Magyarországon, olyan rémséges raffináltság, hogy jó lesz, ha mindnyájan erősen befogjuk a politikai zsebünket. Ez az ember vagy nem tudja mit akar, vagy nagyon erős oka van arra hipnotizálni az országot, hogy az ne tudja, ne lássa, hogy ő — az új kormány — mit akar.

Keressük a feleletet erre a súlyos kérdésre. Igen súlyos a kérdés. Mert ha a tételnek első része igaz, akkor rettentő országos kacagás lesz e kormányzat vége. De ha a tételnek második része igaz, akkor rettentő országos felfordulás lesz e kormányzat vége.

Nyíltan megmondva, ma még nem lehet pontos feleletet adni a kérdésre. Ámbar egy mai elszólás alapján sok joggal lehetne vitatni, hogy nem kacagás-e meg az ország.

Azt hirdette a bán, hogy a korona feltétlenül feloszlatja a Házat, feltétlenül, tekintet nélkül arra, hogy

vane költségvetés. Ez a kijelentés alkalmasint tetszik Bécsben, tehát nem kell éppen a közjogi tudás fogyatékosságában keresni a gyökereit. Fogyatékos közjogi tudás? Miért nem prédikálja a volt bán azt, hogy a korona soh'se verheti szét a parlamentet? Gyanus az a gyöngység, a mely olyan nagyon alaposan érti a maga érdekeit. Apponyi Albert rácsapott a miniszterelnök ur karmaira, ha abban a formában is, hogy Khuen-Hédervary maga sem hirdette ezt a feltétlen Ház-felosztási jogot, de csudálatos, hogy a miniszterelnök a házelnöki tanácsra egy csöppet se reagált s egy szóval se mondotta, hogy Apponyinak igazavan, hogy a korona nem feltétlenül oszlathatja fel az országgyűlést.

Tovább vizsgálva a beszédnek ezt a részét, azt a nevezetes dolgot fedezi fel az ember, hogy a miniszterelnök igenis kész a Házat ex-lexben is feloszlatni. Azt mondta, hogy ha békéhez jutunk rendes uton, akkor nincs szükség a felosztásra. Tehát igenis van szükség, lehetőség és készség a felosztásra, ha nem jutunk békére, ha nincs költségvetés, ha nincsenek ujonczok. S ezt a tételt oly burkoltan, oly homályosan adta elő, hogy még közbeszólással se lehetett honorálni ennek a felfogásnak a gonoszságát.

Egyelőre rekeszszük be ezeket a lélektani vizsgálódásokat. Majd folytatjuk még.

A császári bizalom.

Bár külső formában még mindig nincs elintézve az osztrák kormányválság, valójában már csak az van hátra, hogy Körber számára a szavazó császári bizalom külső kifejezését, az ünnepélyes kézirát nyilvánosságra hozzák.

E kézirát szövegének megállapítása körül folytak még mindig a tárgyalások és — azt állítják — Khuen-Hédervary vasárnap ezért is volt Bécsben. Mert az osztrák kormány lemondásának (hiszen ez nem titok) egyik indító oka az volt, hogy Körber állást foglalt a magyar parlamentben megobstruált katonai javaslatok dolgában tett engedmény miatt és — így beszélük — a magyarság nemzeti követelményei ellen a saját parlamenti pozíciójáért közbélepett.

Mindez persze csak szálló hír, de annyit ténny, hogy a Körber-krisis, ha elintéződik, a kérdések kirekesztésével kellett, hogy elintézzék. Beavatott politikusok mondják, hogy a Körberhez intézendő császári kéz-

iratban egy árva szóval sem lesz vonatkozás a magyar politikai eseményekre.

Körber ő Felseje tegnap, is, ma is hosszabb kihallgatáson fogadta és miután egy részt az uralkodó minden oldalról referált, a magának arról, ami az osztrák miniszterelnökhöz intézendő kézirátában kifejezésre juthat, másrészt Körber maga is tárgyalta az összes döntő tényezőkkel e kézirátba foglalható lehetőségekről, nyilván nem fog sokáig kézni az osztrák kormány ez a szokatlan formájú megerősítése.

A válság formális megoldása után Körber újabb megkezdte tárgyalásait a csehkekkel s a németekkel. Az ifjú csehkek közt nagyon megenyhült az utóbbi időben iránta a hangulat.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi és 48-as párt ma délután tartotta meg azt az értekezletét, mely elé az összes politikai körök és az egész ország feszült várakozással néztek.

Mindenekelőtt azt tartjuk szükségesnek kiemelni, hogy a párt igen okos, igen tapintatos eljárást követett, melynél fogva im elkerülte a párt bomlása.

A párt többsége elfogadta azt a határozatot, hogy a jun. 24-én hozott határozat fentartandó és végrehajtandó, de ebből nem csinált pártkérést, úgy, hogy a kisebbségben maradt árnyalatra a többség nem oktroálja a pártból való kilépést, sőt megadja a módját annak is, hogy azok, akik kiléptek, visszatérjenek a pártkör kötelekébe.

A párttagság így megóvatott. Ez igazán szerencsés megoldása annak a súlyos kérdésnek, mely előtt a párt ma állott. Az értekezleten lefolyt tanácskozás egész rendjén leginkább a párttagság megóvásának roppant értéke domborodott ki. Mindenki ezt hangsúlyozta és ez volt az oka annak, hogy Komjáthy Béla maga is elállott indítványának attól a részétől, mely kimondta volna, hogy a június 24-iki parthatározat végrehajtása pártkérést képez.

A párt határozata most akkép szól, hogy a párt fentartja a június 24-én hozott határozatot és azt végrehajtja; de azok, kik e határozat ellen szavaztak, nem lépnek ki a pártkörből.

Ezenkívül azonban a párt még egy második határozati javaslatot is elfogadott, melyet a kisebbség kívánt s

ez kimondja, hogy a kormánynek minden az 1899. XXX-ik t.-cz.-nek, mint garanciális törvénynek megváltoztatására irányzott törekvése ellen minden rendelkezésére álló eszközzel harcolni fog.

Az értekezlet egyik másik nagy eredménye az, hogy Kossuth Ferenc megmarad a pártelnöki széken. Egyáltalán Kossuth Ferenczel szemben az egész párt teljes egyértelműséggel fejezte ki ma a legteljesebb bizodalmat és szeretetet, s valósággal tüntetett az elnököt ért brutális támadások ellen.

Azt hisszük, hogy az egész ország függetlenségi közvéleménye örvendezni fog azon, hogy a függetlenségi párt egysége megmarad s az eljövendő harcokban a párt egységének erejével fog résztvenni.

Most már csak az kívánatos, hogy a párt belső életében a még uralkodó kettős irányzat mellett is lelkes hangulat és az elvek dolgában teljes, tökéletes összetartás uralkodjék. Kívánatos, hogy a párt tagjai egymás iránt és az elnökkel szemben elvtársi szeretettel és bizalommal, előzékenységgel és tapintattal viselkedjenek. Amint-mint ma elrontották a párt ellenségeinek korai örvendezését, úgy jövőre is legyenek azon, hogy se a bujtogató gonoszoknak, az ugrató, hecczelődő ellenségeknek, se Bécsnek ne okozzanak örömet a párt egységének megtörésével.

Megemlítjük, hogy a párt mai határozatát 26 szóval 20 ellenében hozták meg névszerinti szavazás mellett. Az értekezlet elején több, mint 60-an voltak jelen, de később sokan elmentek, mert többen el is utaztak, s így a szavazásnál, mely jóval 10 óra után ment végbe, csak 46-an vettek részt.

Az értekezlet lefolyása következő volt:

Barabás Béla alelnök megnyitja az értekezletet. Elgondja, hogy a múlt héten tartott értekezlet azzal a szomorú dologgal végződött, hogy pártunk nagybecsült elnöke, Kossuth Ferenc (Hosszas eljénés) elnöki állásáról lemondott s az értekezletet elhagyta. A másnapi értekezlet két határozatot hozott: azt, hogy az elnöki lemondást nem fogadja el s Kossuth Ferenczel szemben bizalmat fejezi ki, továbbá, hogy a párt tagjai fölkeressék s öt szándékáról való előlásra kérjék. Együttal kimondta a párt, hogy ha el nem áll szándékától, az elnöki állás nem töltetik be.

Ismeretes, hogy azóta mi történt, s hogy miér-

Az Egyetértés tárczája

Egy szó.

(Röviden.)

— Az Egyetértés tárczája. —

Oly bamba vagyok néha, mint az állat, De hirtelen körülöm zsongás támad S eszembe villan ajkaid egy szava, Egy rég elhangzott, röpké szó zenéje, De melyben mintha teljes lényed érne És egész multam újra zsongana.

Emlékszem jól az évre, napra, perczre — Szemem bezárom s könnyem hull peregre .. Oh tünt tavaszom! Édes ifjúság! Minden dalod fölzeng e röpké szóba! — 'Ahogy egy kicsi kagyló visszazsongja Az egész tenger harsány dallamát.

Endrődi Sándor.

A beteg pápa.

— Az Egyetértés eredeti tárczája. —

Az egész világ figyelmé most a szent város felé fordul, a hol a katolikus egyház látható feje, a diésőségesen uralkodó XIII. Leo pápa súlyos betegséggel küzd. Még csak egy hét előtt vidám és friss volt és örvendett az egészségnek. A kedvező hírekre, a melyek állapotáról akkor forgalomba kerültek, tréfásan rekkelták. Egy tisztelőjének, aki azt jegyezte meg előtte, hogy bizonyára friss egészségben éri majd meg századik életévét is, azt felelte: — Miért akar ön a gondviselésnek elibe vágni? Hátha nekem a gondviselés százhusz esztendő szánt?

Veszélyes betegség támadta meg a szent-átyát most, amely fiatalabb szervezetnek is

veszélyessé válhatik. A gondviselés utjai kifürkészhetetlenek. Még mindig várjuk és reméljük, hogy a szentatyja erős szervezete legyőzi a betegséget, mint a hogyan eddig megküzdött minden betegségével. De a Vatikánból érkezett híradások előkészítik már a világot a beállható eseményre; bíbornokok, főpapok, a Vatikán minden számottevő tagja már aggodalommal van tele. Mert hiába: a pápa immár kilencvenhárom esztendő és a tüdőgyulladás az aggasztó betegségek közé aggodalommal néz Róma felé és várja a legújabb híreket.

Mindenki át van hatva attól a tudattól, hogy XIII. Leo pápa, egyike azoknak az egyházfőknek, akik életéről kell, hogy minden ember fohászkozzék. Mindenki tudja, hogy több, mint negyedszázad évig tartó uralkodása alatt beigazolta az összes várakozásokat, amelyeket bels helyeztek. Bölcs és mérsékelt volt az uralkodásban és átható esze, eles emjeje a legnehezebb helyzetekben is megtalálta a kivezető utat. A béke és szeretett eszményét szolgálta ő mindig Szt. Peter trónján és ezzel a vallás legmélyebb fundamentumát erősítette. Tekintete mindig ott esuglott ezen az eszményen és sohasem lankado lelkesedéssel, amilyenre csak egy nagy szellem és nagy szív képes, tudta összeegyeztetni a világi kérdéseket az egyház nagy érdekeivel és tényezőivel. Az ecclésia militáns helyébe az ecclésia docensnek lett buzgó hive és méltó képviselője. A tanítás, a felvilágosítás, a szelid béke es mindent kiegyenlítő szeretet apostola ő, tele azzal az erővel, amelyet a hit tud teremteni az emberi szívben és tele azzal a meggyőződéssel, amely nem rendül akkor sem, amikor egy egész világ lángban áll.

Nem volt benne egy szemernyi sem abból, a mi népszerűtlenné tette volna. Egy nagy, hatalmas, mindenek fölött győzedelmeskedő meggyőződés élt benne: hogy az egyháznak nem szabad elzárkóznia tovább az igazság elől. A katolikus egyház története az ő uralkodása alatt nagy fordulponthoz jutott, mely századokra mérvadó lehet. Az igazság, a melytér a világ nagy szellemi csatáinak melynek hősei, vértanúi, győzői és bukottjai vannak, el nem pusztulhat. A Giordaniak, a Savanarolak csak testileg pusztultak el, Galilei csak testileg törtét meg, a mikor az egyház ellenszégült annak, a mit ő és társai hirdettek. Az igazság, melytér szentvedtek, tovább élt és Galilei szárnyas igéje az emberiség diadalkiáltása lett. Az igazság győzött és győzni fog mindig.

XIII. Leo pápa elmerülve a történelem tanulmányába és a tanulságokba, a melyeket nagy eseményei nyujtanak, rájött arra, hogy miután az igazság tönkre nem mehet, az egyháznak — ha győzedelmeskedni akar — az igazság hirdetőinek és terjesztőinek élére kell állnia. És odaállt. Nem zárkózott el a modern eszmék elől sem azzal a ridegséggel, a mely mindent visszautasít. Ellenben megtalálta a kapcsolatot a haladó világ és az egyház, valamint a vallás hagyományai között. Nagy diplomáciai képessége azoknak az államoknak a kormányásával megtalálta az összekötő kapcsolatot, amely államokban részben nem uralkodó a katolikus vallás, részben olyan irányt követnek a politikában, a mely homlokegyenest ellenkezik az egyház régi és szigoruan konzervatív hagyományával. Legnagyobb eredménye ezen a téren a német-országi kulturharcz megszüntetése volt. Csak XIII. Leo pápa bölcsesége volt az, a mely ennek a hosszú, vehemens és szenvedélyes

háborúnak az élet vette annyira, hogy ma már az összes politikai pártok közt a katolikus centrumpart a legerősebb egész Németországban. A vaskanczellár, Bismarck herceget is engedékenységre tudta bírni és a katolikus ügyet olyan tényezővé tette a protestáns Németországban, amelynek lehetetlen kitérni ott.

Semmiféle nagy esemény nem került el figyelmét eddig. És minden eseményben a nagy közvetítő és kiegyenlítő áldásos szerepét vitte igen nagy sikerekkel. Idegen államok, olyanok, ahol nem a katolikus vallás az uralkodó, kérték föl már békebírói szerepre s a pápa a nehéz és kényes diplomáciai kérdésekben is mindig az egyetlen módot találta meg, amelylyel az összefogadott kérdéseket meg lehetett oldani. Ez a képessége, ez a rajongó szeretete és buzgósága volt az, ami miatt IX. Pius pápa halála után a pápaválasztó konklávé bíbornokai köréje csoportosultak és a pápák trónjára ültették.

Mindamellett a pápaválasztás nem ment minden akadály nélkül. Háromszor szavaztak a bíbornokok, a míg a szükséges kétharmad többsége megvolt Pecci Joachim bíbornok. Hatvannegy bíbornok volt a pápaválasztó gyűlésen; köztük negyvenegy olasz és két magyar: Simor hercegprímás és Mihálovics zágrábi bíboros érsek. Az első szavazatra Pecci Joachim tizenhat szavazatot kapott; a délutáni szavazáson már huszonhatan szavaztak rá. De abszolút többség még mindig nem volt. Február 20-án harmadszor szavaztak és akkor már negyvenegy bíbornok adta szavazatát Pecci Joachimra. A választás véget ért és Pecci Joachim került a pápák trónjára. Rögtön kijelentette, hogy XIII.

Leo pápa név alatt fog uralkodni; felöltötte a pápai ornátust és elfogadta a bíbornokok hódalát. Március 3-án koronázták pápává. Ez volt a pápaválasztás története.

Az első szó, a mely uralkodásának tényezőjévé lett, ez volt: — Fiat lux! (Legyen világosság.)

Es soha, a mai napig, mikor a kilencvenhárom esztendő, legnépszerűbb pápa egy súlyos betegséggel küzd, ezt a jelmondatot szem elől nem tévesztette. Első encziklikájától, mely 1878-ban jelent meg, egész legutóbbi nyilatkozatáig, melyben a családi élet szentségét hangsúlyozta, rendületlenül állt maradt vezéreszméjéhez. A világosság áradt szét a pápa tájáról. A világi hatalom elvesztése óta a böles egyházi uralkodó érája alatt a katolikus egyház hatalma és tekintélye nőttön nőtt a népek és kormányok előtt. Az árnyak szétfoszlottak, a félreértések elsimultak uralkodása alatt. Tekintélye oly nagy volt, hogy a protestáns Németország 1885-ben békebírórságra szólította fel XIII. Leót Németország és Spanyolország között. És az ő böles ítélete egy nagy háborút akadályozott meg. Így épült ki újra a katolikus egyház tekintélyben és nagyságban XIII. Leo uralkodása alatt s vált hatalmassá és fényessé megint.

Ez év február havában ünnepelte uralkodásának negyedszázados jubileumát s vele együtt az egész világ. Akkor nagy volt a remény, hogy XIII. Leo pápa élete egyhamar nem fog hervadának indulni.

Ma szívszorongva néz az egész világ Róma felé. Az egész emberiségnek van oka óhajtani, hogy a pápa leküzdje a betegséget és visszanyerje egészségét.

Magyarországon sokkal többet jelent a hazafiság, mint máshol. Külföldön a szociálisták, vagy a túlzó klerikális, megálthat tiszta nemzetközi alapon is. Nálunk lassan-lassan hazafizá válik az idegenből ideszakadt gyári munkás is, a kit a magyar földhöz se a származás, se a rokonság szálai nem kötöznek.

Nem hiába nálunk már Szt. László törvényeibe iktatták a hazaszeretetet, a nyugati nemzetek nyelvében pedig még ketszáz esztendő előtt is hiányzott ez a szó.

Lassale halála után Jean Baptiste Schweitzer von Alessina volt a németországi szociálisták vezetője, ugyanez, aki mint szociálisták is ismeretessé tette a névet. (Nemzeti Színházunkban is adták egykét darabját). Ismeretségben állottam vele a bátyja révén, aki az osztrák hadseregben szolgált, s kapitányom volt, mint önkéntesnek. Ez a szocialista vezér elpanaszolta egyszer, hogy a berlini műveit és előkelő körökkel fel kellett hagynia az összeköttetéseit, ép amiatt, mert szociálisták vezértől lett. Harmadik esztendővel ezelőtt ilyen volt Németországban a hangulat. Ma pedig a helyzet teljesen megváltozott. Egyetemi tanárok a katedráról hirdetik a szociálisták tanait. Tudósok, nagyközéletű férfiak könyveket írnak érdekükben — még pedig nem a silányabb kvalitású fejek. A mellett nagy vagyoni, előkelő állású férfiak nyíltan a szociálisták tanok hiúvilá válik magukat. S éppen ebben áll annak is oka, hogy a most lezajlott választás alkalmával az összes leadott szavazatoknak több mint egyharmada az ő jelöltjeire esett.

Magyarországon ma is ott vannak még a szociálisták, a hol Németországban harmadik esztendő előtt voltak. Majdnem kizárólag a proletárok közül toborozzák híveiket. Intelligens ember csak elvétve esatlakozik hozzájuk. Előbbkelő férfiu yájna, a hogy Schweitzer zart, elfordulnának tőle ismerőséi, ha szerepet vállalna a szociálistákban.

Ennek pedig nem abban áll az oka, mintha a jómódú ember vagonját feltené a szociálisták tanok diadalát. Miért nem félték vagyonukat a német vagy a francia milliómok? Hanem abban keresendő az igazi ok, hogy nálunk erősebb a hazafias érzés, mint máshol. Mi mint kis nemzet nem engedhetjük meg senki sem, hogy ne legyen hazafi. Kizárjuk a társadalomból a ki nem az. Világpolgárok nekünk nem kellenek, hanem magyarok. Azért iteleim fontosnak a szociálisták fegnyai határozatát.

Aki úgy gondolkozik, hogy a szociálisták minden terjeszkedésre kész veszedelm: azt aggodalommal fogja eltölteni az a tény, hogy a szociálisták a hazai ügy mellé állanak. Mert ezáltal eszékentem fogják a velők szemben mutakozó ellen-szenet.

De én nem látom ezt a veszedelmet oly igen nagykn, még kevésbé pedig imminensnek. S hátorkodom nem osztolni a német eszáz felfogásban.

A szociálisták tanok magvank egy része egészséges. Ezek ki fognak eszírni meg fognak nőni, lombosodni, gyümölcsöt is fognak hozni. Ilyen például az, mely a munka és tüke igazságosabb osztókodását hirdeti a nyereségben. A szociálisták igazok van abban, hogy a tüke mostohán bának a munkással. Kétségtelen, hogy ebben a tekintetben meg is fognak változni a viszonyok.

De a szociálistákban az a tana, mely a magánvagyon eltörlését hirdeti: mero agyrem, mely nem valósulhat soha. Vagyon, s tulajdonjog nélkül nincs társadalom, nincs állam, nincs haladás. Biztonság sincs. Ha ma eltörlénék a tulajdonjogot, holnap be kellene hozni megint. A többség, az összes rendet akaró elemek követelnék.

Az ide törekvő tanok létezek mindég, mióta társadalom van, s mióta voltak szegények és gazdagok. Olykor előfordul az is, hogy a szegények kerekedtek felül. A régi Argoban egyszerre ezerszáz-gazdagot bunkoztak agyon, hogy eloszthassák vagyonukat, s közöcsé tehessék a bir-tokot. Mit használt az? Rövid idő alatt visszatért a régi állapot.

Ez a törekvés, mely mindig megvált s mely nem tudott érvényesülni soha, miért érjen ezért épp a mi napjainkban? Kevesebb kilátása van, mint máskor, mióta feltalálták a gépeket.

A vesély, mely erről az oldalról fenyegeti az emberiséget: nem tudóság nagy.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Érdekes, nagy ülés volt. A kánikulai időjárás ellenére is meglehetősen nagy számban jelentek meg a képviselők a Házban. Odavonzotta őket egyrészt az, hogy Kossuth Ferenc ma volt megokolandó azt a sürgős indítványát, melyet szombaton jegezett be, másrészt meg az Egyetértés-nek ma reggel közölt híre, hogy Khuen-Héderváry ma nyilatkozni fog, helyesebben: megadja a választ Ivánka Oszkárnak minap felvetett kérdéseire a nemzeti követelmények dolgában, mint a hogy meg is történt.

A folyosókon üztek-hajtották egymást a fantasztikusnál fantasztikusabb hírek. Beszélték a Ház elnapolásáról, az ex-lex ellenére való újonozásról, adobehajtásról, azután az országgyűlés feloszlásáról, söt egyes képviselők már foglalkoztak azzal a kérdéssel is, hogy nem tör-e ki a forradalom, ha Khuen-Héderváry törvényellenes utra lépne? És foglalkoztak azzal is, hogy mi lesz, ha a király csakugyan lemondana a trónról?

Regisztráljuk mindezeket a híreket, jellemzései után, hogy politikai körökben milyen sötétnék látják a helyzetet. Abban mindenki egyetértett, hogy döntő fontosságú lesz,

mit mond Khuen-Héderváry, különösen pedig, hogy mi eredményreleg végződik a függetlenségi- és 48-as pártnak mai értekezlete.

Az ülés fontosságára való tekintettel gróf Apponyi Albert is eljött Eberhardról Budapestre és ő elnökölt az ülésen, melynek elején, a napirend előtt Pap Zoltán emelt szót és kifogásolta, hogy az új miniszterelnök körlevélben a törvényhatóságok támogatását kerte, mielőtt a képviselőház tudomásu velle kinevezését. Aztán pedig felszólította, nyilatkozzék: törvényes uton akar-e haladni, vagy se. Khuen-Hédervárynak a válasza az volt erre, hogy ő, mint miniszterelnök a törvények végrehajtására kapott megbízást és ehhez joggal kérhetette a törvényhatóságok támogatását.

Azután Kossuth Ferenc okolta meg általános, nagy figyelemmel hallgatott beszédben az ő sürgős indítványát. Találó színekben ecetelte azt a súlyos gazdasági helyzetet, melyben az ország sinylődik és kifejtette, hogy közgazdasági téren nem haladhatsz tovább azon az uton, melyen eddig haladtunk. Minthogy már benne vagyunk az önálló vánterület jögi állapotában ugy, ahogy azt az 1899: XXX. t.-cz. biztositási az ország részére, semmi akadály a se lehet annak, hogy megcsináljunk a külön magyar vántarifát.

Indítványt tesz tehát a külön vántarifa megalakítására. Letésiz ezt az indítványt a Ház asztalára — így fejezte be nagy érdekességű és nem egyszer általános helyesléssel fogadott, tartalmas beszédét. Maradjon az indítvány ott és legyen majd az a horgony, a melybe Magyarország állami hajóját bele lehet akasztani.

A szélsőbaloldal elénk helyesléssel és éljenzéssel fogadta Kossuth beszédét.

Khuen-Héderváry miniszterelnök elismerte, hogy a közgazdasági érdekek ápolása főfeladat. A míg remélhető, hogy közgazdasági érdekeink a közös vánterület alapján is megvédelmezhet, nem járulhat ugyan hozzá az indítványhoz, de az ellen nincs kifogása, hogy az indítvány később, mikor a kérdés napirenden lesz, tárgyalásra kitűzessék.

A Ház az Ugron-párt és a néppárt kivételével el is határozta, hogy tárgyalni kívánja Kossuth indítványát. Az időpontot azonban később fogja megállapítani.

A miniszterelnök programjának megvitatását folytatták aztán és Lengyel Zoltán mondott hosszabb beszédet, azt bizonyítván, hogy az új miniszterelnök bizalmat nem érdemel és hogy az ellenzéknek folytatnia kell ellene a harcot. Szólo éi is van határozva rá, hogy folytatja a küzdelmet, ha a nemzeti követelmények tekintetében megnyugtató felvilágosításokat nem kap, folytatja még az esetben is, ha teljesen egyedül marad.

Igen helyesen jegyezte meg aztán Lengyel, hogy nem tartja megengedhetőnek azt a hangot, melylyel Csavolszky Kossuth Ferenc ellen támadt. Mert a míg a függetlenségi pártnak ellensége van, addig azt támadjuk és ne bántuk egymást.

Déli egy óra tájban a szónok öt percznyi szünetet kért és a szünet után azzal folytatta beszédét, hogy bizonyos birtokosárlást sokat tett szóva. A hajmáskéri tüzéségi lövőtér mellett lévő gróf Zichy-féle birtokot így poroszt ornagy vette meg. Már pedig nagyon gyanus, hogy idegenek férkőznek olyan helyhez, ahol új ágyúinkat és tarrazkjainkat próbálják ki.

Beszédét Lengyel Zoltán azzal fejezte be, hogy küzdeni fog tovább, mert nem szabad megingatni a népek vezérébe vetett hitét.

Felkeltő volt, mikor Lengyel befejezte beszédét és ekkor Khuen-Héderváry miniszterelnök emelkedett föl szólasra. A Ház el volt telve váráközszással, amint beszélni kezdett, hogy reflektáljon a vita során elhangzott beszédre. Azon kezdte, hogy magya is kívánatosnak tartja, hogy az országúti ki kell ragadni a törvénykezési állapotból. Majd fejtegetvén, hogy nincs igazuk azoknak, a kik azt hangoztatták, hogy magyar miniszterelnök legyen, mert hiszen volt ő magyar képviselő, volt főispán, mint bán, mint zászlós ur pedig folytonos öszeköltésben állott az előző kormányokkal, eszerint ismeri a viszonyokat, valasztó Ivánka Oszkár minapi kérdéseire. Kijelentette, hogy a Széll-kormány nyilatkozatait ő a maga részéről is föntartja. De természetes, hogy a kormány politikai állapontjának megfelelően főm akarja tartani a hadsereg egységét is. Ez aztán nagy zajt provokált a szélsőbaloldalon, a mely haragosan hangoztatta:

— Mit beszél itt a hadsereg egységéről? Közös hadsereg van! Micsoda fogalmi vannak a közjogról?

Vitatta azután Khuen-Héderváry, hogy a szabadelvű politika esődött monddt, majd beszélt a horvát dolgokról és azt mondta, hogy a mik az oltáni eseményekről elhangzottak a Házban, nagy túlzások voltak.

A kiegyezés védelme után két nagyfontosságú kérdésről nyilatkozott részletesen. Az egyik a házszabályok módosítása, a másik a Ház feloszlása.

A házszabály-módosításról azt mondta, hogy ez nem szüdeka. Nem azért, mert tudatában van annak, hogy ez egykönnyen nem menne, hát ő nem akarhat ilyen impraktikus dolgot elkövetni. Szóval: módosítaná biz' ő a házszabályokat ha lehetne. Csakhogy nem lehet.

A mi pedig a Ház feloszlását illeti, hát kijelentette, hogy a békés kibontakozást keresi és mert reméli, hogy ez sikerülni fog és ő megkapja az indennitást, a fölloszlásat ugyanis ezáltalán volna. Ez a nyilatkozat elég óvatos. Tiszlára azt jelenti, hogy Khuen-Héderváry éppenséggel nem fog visszariadni a Ház feloszlásától, ha az indennitást nem kapja meg, nem fog visszariadni tőle az ex-lex állapotban se.

Végül még Kossuth Ferenc tett személyes nyilatkozatot és azzal az ülés felhárónkor véget ért.

Az országgyűlésről szóló részletes tudósítást lapunk mellékletén közöljük.

Budapest, július 6.

A képviselőház kedden délelőtt tíz órákor ülést tart.

Győr boldog. Átszellemülve szónokoltak ma Győr vármegye külön és ezlra összehívott rendkívüli közgyűlésén azok az urak, a kik ott a mindenkori kormányok hí és szolgálatkész dicsőitői. Ugyanezok, a kik hetekkel ezelőtt Széllnek zengték a hozsánnt, ma áradozva hirdették, hogy Khuen-Hédervárynál nincsen bősébb és tökéletesebb ember. E szeretlen boldogságot a féllvatalos tudósítás egész hasábnyi beszéddekkel demonstrálja. Eszünk ágában sincs ez íres dicsériádat kiadni, éppen csak a hírek teljessége okáért jegyezzük föl, hogy Góda Béla alispán volt az, a ki égett a vágytól, hogy üdvözölj indítványt terjeszzen elő, Barcza Géza pláne homöntönek minősítette a néhai bánnt, a kinél jobb hazafit nem ösmer s végül abban állapodtak meg, hogy gróf Laszberg Rudolf főispán küldöttséget vezessen az új miniszterelnök elé, a kit mint a megye egykori föltisztviselőjét és most is birtokosát üdvözlő köszöntsék új állásában. Vasmegeye szerepét így vette át most Győr...

A képviselőház holnapi ülésén (a melyre a háznyagi hivatal jelentése szerint: minden jegy elfogyott), folytatják a miniszterelnök programja főbot megindult vitát. Szólasra föl vannak iratkozva: Holló Lajos, Visontai Soma, Ráth Endre, Pap Elek, Olay Lajos, Vlád Aurél, Endrey Gyula, Várady Károly, Rátkay László, Reich Aladár, Gabányi Miklós, Benedek János és Keskenyémty Ferenc. Holnap Hegedűs Sándor is felszólal személyes kérdésben.

A miniszterelnök nyilatkozik. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök a királynál való kihallgatása után bécsi újságiratok fogadott, a kik előtt a helyzetéről tett nyilatkozatokat. Az egyik hírlapirónok többek közt a következőket mondta:

Az 1899: XXX. t.-cz. megváltoztatásának kérdését most nem tartja aktuálisnak. Majd találnak valami módot arra, mondta a miniszterelnök, hogy a kereskedelmi szerződésekre vonatkozó tárgyalásokat alkalmass idöben biztositák. Arra a kérdésre, hogy mit tart arról az állításról, hogy az osztrák kormányválság a magyar ellenzéknek tett katonai engedemnyben gyökeredzik, gróf Khuen-Héderváry azt felelte, hogy az osztrák kormányválság osztrák belügy, a melybe ő nem avatkozik. Arról sincs tudomása, hogy a mód, a hogyan ezt a válságot megoldották, a magyar korona országait érinteni. Semmi ok sem volt arra, hogy kihallgatása folyamán ezt az ügyet is szóva tegye.

A miniszterelnök N. Wr. Tgbl. munkatársának kijelentette, hogy reméli a parlamenti zavarok lecsillapodnak.

— Nyugalommal és türelemmel — mondta gróf Khuen — sokat lehet elérni. A viharok hoz hozzá vagyok szokva. Nyugodtságot és hidegvérmet meg fogom örízni új állásomban. Az az idő, amikor a magyar parlament vissza fog térni nyugalomhoz és rendez, nem késheet soká. Az én nézetem szerint Magyarország üdvét és jövőjét csak a birodalom másik feléhez való simulásban keresheti.

A pápa állapota.

— A mai táviratok. —

XIII. Leó pápa állapotában még nem történt változás. Az egész világ aggódo félelemmel tekint a szent aggasztán beteggya felé, a melynél komor areczsal állanak az orvosok. A beteg legadásna szívós szervezete, hatalmas akarata ezultal nagy és nehéz küzdelmet viv meg. Hogy ismét győzedelmeskedik-e, ahhoz — sajnos — kevés a remény. Minden keresztény imája, minden érző szívü ember óhajlása ott lebeg a beteggyi körül.

Hatalmas uralkodó volt XIII. Leó, ha a világi uralmat el is vették tőle. De a szellemi hatalma nemcsak megmaradt, hanem erősebb s kiterjedtebb lett. Megszámlálhatlan millióknak volt a fejedelme, akik benne tisztelték a lelkit vezetőt. Ha nem is volt már egyházi állam, nagyobb a tekintélye, mint ötszáz év óta bármelyik pápának. S ebben a pillanatban, amikor az életéért amyi szív remeg, a jószágára, az emberszeretelére gondol a világ. Csupa szelidség, jószág, nemesesség az egész lénye.

Ez a titka annak a mélységes részvétnek, a mely körülfogja a beteg ágyát. Mikor a német császár néhány héttel ezelőtt bucsuzott XIII. Leótól, így szólt a pápa: — A viszontlátásra.

Vajjon beteljesedik-e ez a reménység? Milliók reménylik, hogy igen. Mai híreink a következők:

A halotti szentség felvétele.

Tegnap este kilencz órákor a pápának ünnepiesen föladták a halotti szentséget. Déltűn Legiano de Azevodo majordomusznak és Bislétó főkamarmesternek jutott az a szomorú föladat osztályrészüikül, hogy a szentayut állapotá komoly voltával fölvilágosítsák. Erre ő szentsége azt kívánta, hogy adják föl neki az utolsó kenetet.

A halotti szentség föladására msgr. Tfierrü ünnepies menetben, a melyben a vatikáni méltóságok és a bitorosok égő viaszgyer-

tyákat vittek, vonult a pápához. Tizenhat bitoros vill viaszgyertyát. A menet 8 óra 45 perczkor indult el a Szent Pál-kápolnából és a Sala Ducalem és a loggiákon át vonult a pápa beteggyiáéhoz. A főkamarmester tartotta a stólat, melyet a pápa abban a pillanatban fogott meg, a midőn fölvette a halotti szentséget. Miután a szertartásmeister fölolvasta a hitvallást, a pápa emelt hangon mondta: Dominus non sum signus! A pápa megindultan és buzgón vette föl a halotti szentséget. Ez este kilencz órákor történt. Igen tisztán hallották, midőn a pápa érthető, de nagyon gyöngye hangon e szavakat mondotta: Mea culpa. A bitorosok ezután sorban eléptek a pápa előtt és kezét csókolták neki. A bitorosoknak egyike a pápához fordulva, azt mondta: Imáink meg fognak menteni szent atya. A pápa könyvényed fölnyitotta a szemét és ezt válaszolta: Atepek az örökkévalóságba. A halotti szentség felvétele után engesztelő imádság következett. A jelen voltak közül többen sirtak.

A Voco Della Verita azt mondta, hogy a pápa a halotti szentség felvételekor eszavalknál: Mea culpa, mea maxima culpa! háromszor kitarta karját és alázatosága jellem ellen keresztebe kulcsolta. Az éj folyamán nem állt be feltűnő változás a pápa állapotában. A pápa erős természete csodálatos módon ellenáll a betegségnék.

Róma, jul. 6.

(Saját tudósítónktól.) A halotti szentség felvétele után a pápa feje a vánkórasra hanyatlott, lecsukta a szeméit s elvesztette az eszméletét. Azt hitték, hogy a végső pillanat következett be, de néhány percz múlva ismét felnyitotta a szeméit s visszanyerte az eszméletét. Haláláról, mint az isten különös kegyelméről beszélt, csak az — mondta — okoz neki különös fájdalmat, hogy nem érhethe meg az egyház diadalát azok felett, akik elrabolták a világi uralmat. Az uravarsora felvétele után a pápa a bitorosokat az ágya mellé hívta s mindegyikhez volt szives szava. Mathes francia bitorosnak átadta utolsó üdvözlését Franciaországának. Ferrato olasz bitorosnak azt mondta: — Kedves Ferrato, az örökkévalóság felé közeledünk. Megszünik minden gondunk.

A betegség.

A pápa betegségéről elterjedt hírek a legkomolyabb aggodalomra adnak okot. Tegnap déltűn már az a hír terjedt el, hogy a pápa meghalt. Már erre szóló táviratokat is akartak szétküldeni, de a táviratokat letiltották. A Tribuna azt jelenti, hogy ha a pápa halála bekövetkeznék, azonnal hivatalosan köztudomásra hoznák. Senki nem áll érdeklében, hogy halálát eltilkollják Zanardelli miniszterelnök és Ronchetti államtitkár a pápa elhalálása esetére a közrend fön tartására meglették a szükséges intézkedéseket. Mazzoni tanár egy nagykövet előtt kijelentette hogy nagyon kevés remény van a pápa fölgyógyulására. Dr. Lapponi és Mazzoni tanár, mint a Messagero jelenli, kijelentették, hogy ő szentsége, ha a tödőcongestio növekedik, minden pillanatban meghalhat. Még déltűn négy órákor a szent atya msgr. Mazzolininek hosszú levelet mondott tolba.

Róma, jul. 6.

A Messagero híre szerint a gyulás az éj folyamán a pápa bal tüdejére is kiterjedt és a katasztrófa bekövetkezése köztvetlenül várható.

Róma, jul. 6.

Reggel 7 óra 45 perczkor. (Saját tudósítónktól.) A pápának nyugtalan éjszakája volt. Lelkesztvételi nehézség rohamai váltakoznak a szívgyöngésének mindig határozottabban észlelhető szimptomáival.

Róma, jul. 6.

A reggel kilencz órákor kiadott orvosi jelentés azt mondja, hogy a pápa objektív állapota nem rosszabbodott; pulzus meg- lehetőségszabályos és táplálkozása elegendő. A válság azonban az, hogy a pápa pulzusa alig ver és már csak kamforral tartják életben.

Róma, jul. 6.

A délelőtt feltüntetettkor közöttett orvosi jelentés a következő: Bár a pápa az egész éj álmatlanul töltötte, kevésbé volt izgatott, mint az elmúlt éjszakákon a mi az ő szentségének beadott gyógyítozerek s pedig digitális és kámför hatásának tekinthető. A tüdő körülmenei változatlank. A pápának néhány köhögési rohama volt, kevés nyákos váladékkal. Táplálkozása eddig kielégítő. Éverése még mindig gyöngye, de nem egyenetlen. Főmérésükle a rendszeren alacsonyabb. Általában azt mondhatni, hogy ha a pápa állapota nem is javult, de éppenséggel nem is vált rosszabbra. Lapponi, Mazzoni.

Róma, jul. 6.

(Saját tudósítónktól.) Mazzoni tanár a pápa állapotáról a következő levelet írta egy barátjának tegnapi kelettel: A pápa szívós természetü, láza nincsen és szívveléme izmai még nem hínultak meg. Még némi reményre jogosít. Isten tudja, talán . . . Tegnap állapota után íelve, pápa csodálatra méltó szívóssággal és életérővel rendelkezik. Fizikailag nyugtalan és folyton ide-oda mozog: az ágyától a karosszékig, majd ismét vissza a karosszékűt az ágyig. De a szelleme nyugodt és világos, mint a fájlja a sötét éjszakában. Az életről és a halálról a nála megszokott mélyszies szépséggel és hideg fenőbbséggel beszélt.

Róma, jul. 6.

(Saját tudósítónktól.) A pápa, ugy látszik, lassan, fájdalom nélkül el fog szunnyadni. Időről-időre fölrebr almból néhány szót beszél, úgy hogy egészségesnek lehetne tartani, de csakhamar ismét álomba merül. Az orvosok azt mondják, hogy a mai éjszakát és a holnapi nap egy részét át fogja élni.

Az utolsó órák.

Mazzoni tanár tegnap reggel óta háromszor meglátogatta a pápát. A pápa így szólt orvosához: — Ön vigasztalni próbál engem, de ez fölösleges. Már érzem magamban a halál nyugalmát és a jövődö élet közeledését. Nincsen már menekvés az öreg pápa részére.

Azután megkérdezte orvosától: — Mennyi ideig tarthat még a dölog? — Az orvos kijelentette, hogy erre a kérdésre nem válaszolhatna, meg ha volna is jogosultsága. Erre a pápa mosolyogva így szólt: — Az igaz, az orvosok nem proféták, azt elég gyakran tapasztaltam magamon is.

Tegnap hajnalban elhalasztotta a halotti szentségek fölvetélét és így szólt: — A halál bizonyára nem jön olyan gyorsan, hogy egyszer még ne áldozhaték a napfényben.

A pápa unoköcsésének, a ki az előszobában várakozott, Mazzoni tanár tegnap reggel meglátogatta a válságot.

A tudományank nincsen többé hatalma, mondotta az orvos. A pápa ugyan fölgyógyulhat, de az orvosi tudományank nem lesz része a fölgyógyulásban. Legfeljebb kétszer negyvennyolcz óra alatt mindennek vége lesz.

A pápának orvosa szentesvinhalációt rendelt el. A kuria összes kardinálisait telefonon hívták a pápai palotába, amelyet most egyikük sem hagy el. A város megörizte rendes képét és a lakosság szinte egykedvűséggel fogadja a Vatikánból érkező híreket. A lapok vasárnap külön kiadásai ugyan gyorsan elkelték, de nem tapasztalható az izgalom, amely IX. Piusz halála napján nyilvánult. IX. Piusz pápa nagyon népszerű ember volt az olaszok előtt, míg XIII. Leó pápa kevésbé az. Csak így magyarázható meg, hogy a színházak nyitva vannak és tele vannak közönséggel s a kőzeteken tegnap déltűn ezernyi nép hallgatta a katonazenét.

Róma, jul. 6.

(Saját tudósítónktól.) A mikor Martinelli kardinális rendjének fekete ruhájában a pápa előtt megjelent, a pápa csodálkozva kérde: — Miert már feketében? De csakhamar magához tért és így szólt: — Böccösán meg, egészen el voltam mélyvedve gondolataimka.

Zichy gróf, a pápa szölgálatot tevü titkos kamara nem tudja könyeít eltilkólni, de a pápa e szavakkal vizagstalta: — Ne sirtj, hiszen én már egészen föl vagyok!

A vilá egésznek összes fejedelmei táviratban kérdésökötök a pápa állapotáról. Vilmos császár hosszú táviratot küldött, mire Rampolla bitoros államtitkár elküldötte az utolsó búletint.

XIII. Leó utódja.

Róma, jul. 6.

(Saját tudósítónktól.) A pápa magához hívtatta Oreglia bitorost, a kivel a konkla vérről beszélt. A pápa azt a reményét fejezte ki, hogy a konklae olyan pápát fog választani, a ki a szentszéknek állapontját 1870 óta nem serti meg, hanem az egyház jogait hűien és felelmet nem ismerve meg fogja védelmezni. Orvosai előtt a pápa ma így nyilatkozott: — Nem áltassák magukat. Az Öreg Pecci meghal, de a pápa csalhatatlan és örökkévaló.

Róma, jul. 6.

A Popolo Romano jelenli: Nissard vatikáni francia nagykövet tegnap kétszer értekezett Rampolla államtitkárrel. E körülményhez különböző kombinációkat fűztek, mert IX. Pius halála alkalmával a francia nagykövet vette át a vatikáni rendőri szölgálat vezetését.

Róma, jul. 6.

Az Italie valószínűlennék tartja, hogy Rampolla bitorost válassza meg a konklae pápának XIII. Leó elhalálása esetére. Emlettel lap szerint Serafino Vannuteli, Gotti, Stampa és Sarto bitorosok tekinthetők jelölteknek. A konklaében az olasz bitorosok között Oreglia, a külföldiek között Mathieu, Sancha vagy Lezot fog elnökölni.

Berlin, jul. 6.

A Berliner Tgbl. római levelezője egy monsignore nyilatkozatát közli, mely szerint Rampolla jelölése a pápa utódjal már most kizártnak látszik. Gotti bitoros szászai az utóbbi években szinten eszékentek. A legtöbb reménye arra, hogy pápa lesz, Vanutelli Serafino bitorosnak van, a kire az osztrák, német és olasz bitorosok nagy része fog szavazni. Rampollát csak a spanyol, francia és néhány olasz bitoros pártolja. Németországban legjobban szeretnék, ha Agliardi bitoros lenne a az új pápa, de Agliardi még nagyon fiatal. Valoszínü, hogy az új pápa alatt Agliardi lesz a bitoros-államtitkár.

Róma, jul. 6.

Arról van szó, hogy Oreglia a bitorosok doyenje e camerlengo mátl fogva a Vatikánban fog lakni. Oreglia bitorok, a ki ma titkáiraival hosszasan értekezett, intézkedni fog valamennyi a Vatikánban levő okmány ügyében. Azon termék, a melyekbe költözökődik, a harmadik emeleten vannak, körülbelül a pápa lakosztálya fölött és Rampolla bitoros lakása közelében. A konklae össze-

14
 ülése esetére betartandó szabályokat a bi-
 borosok közt nem nyomtatott, hanem írott
 szövegben fogták ki. Alapul a most
 érvényben lévő szabályok fogak szolgálati,
 kivéve azokat, a melyeket XIII. Leo pápa a
 konkλάβára vonatkozó bullájában becsatolt
 ki, a melyek azonban csak halála után lesz-
 nek ismeretesek.

A legújabb hírek.

Róma, jul. 6.

Nagyon türelmetlenül várták a nap folyamán a
 pápa állapotáról közzeendő orvosi jelentéseket.
 Sok ember gyűlt össze a Vatikán nagy bronz-
 kapujában. Az orvosi jelentés aránylag megnyug-
 tató tudósítása nagy örömet keltett és némi biza-
 lomra hangolta a kedélyeket. Az orvokok, kik
 rövid idővel ezután hagyták el a Vatikánt, meg-
 erősítették a pápa állapotának komolyságát és
 hozzátették, hogy az a tegnapihoz képest válto-
 zatlan. A tüdőgyulladás állandó és még mindig
 a jobb tüdőre szorítkozik. Az orvokok nem
 zárkóznak el annak lehetőségéről, hogy állapota
 minden pillanatban rosszra fordulhat és be-
 állhat a halál. Az orvokok azt is elmondták,
 hogy a pápa ma reggel kiemeltelte magát ágyá-
 ból, rendező öltözét adott magára és karosszéke-
 vitte magát. A pápa folyton teljesen öntudata
 birtokában van. A Stefáni-ügnökség híre szerint
 az ügnökség, a vatikáni körökben való szem-
 mélység azt beszélte: hogy a pápa ma reggel
 irástalálhoz vezette magát és hosszasan írt.

Róma, jul. 6.

A pápa az új folyamán kétszer vett bouillon.
 Napfelkelte körül karosszéke vitte magát. Itt
 találták Mazzoni tanár és dr. Lapponi, midőn
 reggel félkilenckor megjelentek az orvosi látó-
 gatásra. Az egész szolgálattelévő pápai személyzet
 az egész éjszakán virasztolt, kivéve a pápai ma-
 jordomus, ki kissé pihent, mert gyengélkedő.
 Oreglia biboros, ki tegnap este távozott a Vati-
 kánból, ma délelőtt 10 órakor ismét visszatér-
 tette. A Szent-Péter-templomban az első misét a
 penitentiarius mondta, kinek az a privilegiuma,
 hogy 6 végi az imádságot a pápa ágynál, ha
 beáll az agónia. A misén sok egyházi méltóság
 és nagyszámú közönség volt jelen. A templomban
 ma reggel 7 órakor újabb kitétek a szentséget

Róma, jul. 6.

A Stefáni ügnökség jelenti: A halotti
 szentségek felvétele után a pápa *Macchi*
 biborossal beszélgetett és azt mondta neki:
*Most már végőrárm közleg. Azután hozzá-
 tette: Nem tudom, hogy jó volt-e minden-
 amit tettem, de mindenestre mindig
 lelkiismeretem szavának és hitemnek
 engedelmesskedtem.*

Róma, jul. 6.

A *Giornale d'Italia* szerint a pápa álla-
 potának javulása nem olyan, hogy a teljes
 gyógyulást lehetne remélni. A javulás
 előreláthatólag az egész napon át fog tar-
 tani, de estére rosszabbodástól tartanak,
 mely ilyenkor az eféle betegségeknek, külö-
 nösen így nagy korban be szokott állani. A
 Vatikánban mégis reménykednek még és a
 hangulat kissé bizalomteljesebb.

Róma, jul. 6.

Bár a szent atya állapota változatlan, az
 orvokok a beteg rendkívül nagy sziv-
 gyengesége miatt nyugtalankodnak. Egyéb-
 ként ösentsége beleegyezett, hogy élelőkü-
 szeret vegyen magához. A *Tribuna* szeri-
 nt a pápa részint az ágyban, részint
 karosszékeben tölti az időt és nagyon ide-
 ges. Bár váladék állott be, ami jó jel és a
 szervezet reakciójának első tünete, de a
 gyengeség sajnos úgy látszik fokozódik.
 Egy személyiség, aki látta a beteget, kie-
 meli törlhetetlen energiáját.

Tudom — mondotta szokott erőlyes
 hanghordozásával — hogy *végőrárm köz-
 leg van, de emelt föl akurok meg-
 halni.*

E szavakkal a szent atya fölállt és unoka-
 öcseise Pecci gróf karjára támaszkodva, az-
 után egyedül is fel és alá járt a szobában.

Róma, jul. 6.

(Delután öt órakor.) A Stefáni ügnökség
 jelenti: Ö szentsége nem minden ótvágy
 nélkül némi táplálékot vett magához. A
 csekély javulás egyre tart. Mindamellett
 téves volna azt hinni, hogy a veszedelmek
 elcsúszkán azonban ismét nyug-
 dalóbb a hangulat, Lapponi dr. 4 óra 15
 perckor távozott a vatikánból. Este fél 8
 órakor újabb konzultáció lesz, mely után
 valószínűleg orvosi jelentést adnak ki.

Róma, jul. 5.

A *La Capitale* című lap szerint ma reggel
 újabb 50 távirat érkezett a Vatikánba, többek
 közt Ferenc József királytól, az angol és por-
 tugál királytól és Roosevelt elnöktől. A *Tri-
 buna* szerint *Margherita* özvegy királyné is ér-
 testést kért. Msgr. Angeli afgó győzi a beérke-
 zett táviratokat elintézni. A legfontosabbakat köz-
 lik ö szentségével. A Vatikánba folyton érkeznek
 biborosok, diplomaták és az arisztokrácia tagjai
 Azonkívül minden osztályokhoz tartozó személyek
 tudakozódnak.

Róma, jul. 6.

(Este 6 óra 15 percz.) A Stefáni ügnökség
 jelentése: Nehány személyiség, akiknek
 a mai nap folyamán alkalom volt a pápát
 látni, némi javulást vélt észlelni állapota-
 ban, de nem szabad illuzióknak helyt adni.
 A pápa maga is, a kinek emléje mindig
 világos, tudatában van állapotának és tel-
 jesen el van készülőve a halálra, a mit
 többször ki is fejezett. A szent atya több
 biborossal beszélgetett és tanácsokat adott

Manzolinnek és *Angelinek*. Unokaöcse-
 sével is beszélgetett. Ismétellen kijelentette,
 hogy nyugodtan és azzal a tudattal hal-
 meg, hogy az egyház szolgálatában meg-
 tette kötelességét. Lapponi dr. 5 óra 30
 perckor tért vissza a Vatikánba.

Róma, jul. 6.

(Este 8 órakor.) A delután folyamán a
 pápa az utolsó kenetet kívánta, mely ohaját
 nyomban teljesítették. 6 óra fele az erők
 némi hanyatlását konstataáltak.

Róma, jul. 6.

A pápa állapotáról este 8 órakor kiadott
 orvosi jelentés ezt mondja:
 Este fokozott mértékben mutatkoztak
 az általános depresszió tünetei. A lé-
 legzés gyorsabb az érverés gyenge és
 néha nem észlelhető. A hőmérsék normá-
 lis, a szellemi erő zavartalan.

Róma, jul. 6.

A Stefáni ügnökség jelentése: A pápa
 tegnap reggel Angeli titkárnak néhány la-
 tin verset diktált és kérte őt, hogy küldje
 azokat nyomban a Vatikán nyomdájába,
 mert látni óhajta a korrektúrát. A szent
 atya azt mondta, hogy ezek a versek az
 utolsó lesznek életében és *elhunytá előtt
 közzé akarja tenni azokat*. Az első latin
 hexameter így hangzik:
*Sol moritur vespro cedens sua regna
 rubenti.*

A versek nagy melancholia jellegű tün-
 tek; tartalmuk jobhas a Megváltóhoz és
 a Szent Szűzhöz, valamint bucsuüdvözet
 az összes keresztényekhez.

Róma, jul. 6.

Az *Italia* tudósítója előtt *Mazzoni* kijel-
 lentette, hogy tegnap a pápa megmentése
 lehetetlennek látszott, ma azonban ismét re-
 mélni lehet. A szent atyának adott gyenge-
 szerék csodálatos hatással voltak és ennek
 köszönhető a mai csekély javulás. *Lapponi*
 az *Italia* egyik munkatársának azt mondta,
 hogy ma este a *Mazzoni*val való konzul-
 táció után fogja megmondhatni, vajjon a
 javulás tartós-e és lehet-e remélni, hogy a
 pápát megmentik.

EGYHÁZAK.

Kerületi főjegyzőválasztás. A dunamelleki
 református egyházkerület főjegyzői hivataláról
 Hegedüs Sándor, mintán a dunántúli kerület fő-
 gondnokává választották, lemondott. Az így meg-
 üresedett főjegyzői tisztségre a dunamelleki ke-
 rület elrendelte a szavazást, mely most van fo-
 lyamatban. Az eddigi eredmény, mint értesülünk,
 azt mutatja, hogy erre az egyházi tisztségre a
 kerület dr. *Vécsey Tamás* udvari tanácsost kör-
 rülbelül egyhangúlag fogja megválasztani.

Változás az Olajág szerkesztőségénél.
 Az *Olajág* című vallásos folyóirat, mint protes-
 tants nők szerkesztőnek, mint értesülünk, most
 szerkesztőt cserélt. *Vargha Gyuláné* ugyanis, ki
 eddigi a folyóiratot szerkesztette, *Mustármag*
 címen ugyan ilyen irányú lapot alapított és így
 az *Olajág* szerkesztését *Desseffy Emma*,
Desseffy Arisztid hűga vette át.

Református ifjak a vidéken. A budapesti
 Református Ifjusági Egyesület, mely a nyári
 hónapok alatt kirándulásokot szokott tenni a
 református községekbe, hogy mindenütt felérve-
 zesse az ifjúságot, most értesülünk, sikerült ki-
 rándulást rendezni Dunavésztéren. Az ifjuság Du-
 navésztén délelőtt résztvett az isteni szízesleten,
 ezután pedig előadást tartottak az ifjúsági egye-
 sület célja és haszna felől. A kirándulást del-
 után a szízeslet sikerült sportünneppel fejezte be s
 a kiránduló ifjuság külön hajón tért vissza a
 fővárosba.

A külföld eseményei.

A szász király s a szoczialisták. — A megfejtelt
 ünnepnap. — A francia kulturharcz. A török-bolgár
 sűrűdés.

A szász király s a szoczialisták. A né-
 met közvélemény meg most sem tért napi-
 rendre az általános választások eredménye
 fölött. Természetesen a szoczialisták példát-
 lan előnyomulása foglalkoztatja főképen a
 kedélyeket. Maga a szász király sem tud
 ebbe belenyugodni. A minap egyik kedves
 embere előtt keserűen jegyezte meg:
 — A népet félrevezették!

Meinenben pedig, a hova a fejedelmi is-
 kola jubileumi ünnepségére utazott, a szász
 király, így szólott a polgármesterhez:
 — Az embert könnyen félrevezetheti ez
 az eredmény (i. e. a választások eredménye)
 és kész elítélni a népet; én azonban nem
 teszem azt...

Mint hírlék, az udvar köréből magzalom
 indult ki, hogy ezental a szoczializmus
 terjeszkedése ellen energikusabb politikát kö-
 vessenek.

A megfejtelt ünnepnap. A kis Szerbiában
 annyi az ünnepnap, hogy néhány év előtt a kor-
 mány gondolkodba esett, vajjon ne törletesse-
 nek-e ki egy pár piros betűs napot a naptárból.
 Az ünnepnapokat, ugyanis, a szerbek pontosan
 megünnepelték és ezalatt az idő alatt természe-
 tesen, szünetel a munka.

Most, hogy új ember került a rác trónra, a
 szerb politikusok — úgy látszik már vérükben van
 az ünneplési vágy — egy ünnepnapot akartak
 megörökíteni ezt az eseményt. De hogy a sok
 ünnephez ne csatlójanak meg egyet, hát elhatá-
 rozták, hogy Péter-Pál napját, a melyik már úgyis
 ünnep és Péter királynak nevenapja és szü-
 letési napja — nemzeti ünnepé avajták.

Az erre vonatkozó ukázat valamennyi miniszter
 aláírta; maga Péter király azonban nem. Ezzel
 azt akarta dokumentálni, hogy neki semmi része
 nem volt az új ünnep megteremtésében.

A francia kulturharcz. Érdekos okmány
 jutott a napokban a francia kormány kezébe.
 Több kongregáció ugyanis, a melyet a törvény-

hozás megszüntetett, folytatja működését még
 pedig akképen, hogy tagjai polgári életet
 élnek.
Dumoldat ville-franche-i vizsgálóbíró kutatást
 tartott egy kongregációis iskolában és ott egy-
 a rend főnökétől származó iratot talált. Az irat
 megtagadja a kongregáció tagjainak, hogy látszó-
 lag mindenben engedelmesskedjenek a hatóság-
 nak. Ha szükség van, még a pápi ruhát is levethetik
 magukról. De figyelmezteli a főnök a tagokat,
 hogy egy pillanatra se felejtsek el, hogy ők a
 rend tagjai, a rend törvényeinek, előírásainak
 magukat alávetni tartoznak.
 A fontos okmányt a vizsgálóbíró elküldötte
 Vallé igazságügyminiszternek.

A török-bolgár sűrűdés. A török-bolgár
 háború veszedelme még nem vonult el. Csak
 kevésbé fenyegető. Most derült ki,
 miképp folyt le *Nacevicsnek* a szultánnal
 tett látogatása. A szultán kijelentette:
 — Mindent megadok Mazedóniának,
 amit kíván, föltéve, ha *Bulgária* lojalís
 magatartást tanúsít. Előbb azonban telje-
 sen helyre kell állania Mazedóniában a
 rendnek és nyugalomnak, a forradalmi szel-
 lem utolsó szikrájának is ki kell adnia.
 Akkor azután közösi önkormányzatot adok
 a mazedóniának, mazedon tisztetk a
 hadseregnek és a csendőrségnek és bolgár
 hivatalnokokat a bulgáriai hivataloknak. Bul-
 gáriával én nemcsak békében, de a leg-
 barátosabb viszonyban akarok ma-
 radni. Ezem ágában sincsem vele há-
 borút kezdeni, hogy az európai hatalmak
 beleavatkozzanak ügyünkbe. Menjen csak
 Szófiába és jelentsé ki mindezeket a fejde-
 lemenek és a kormányának.

Jól értesült, illetékes forrás szerint
 mondta ezeket a szultán *Nacevicsnek*, aki
 végezetül kijelentette, hogy minden lehető-
 meg kellene tenni, hogy Mazedónia újra
 esendés legyen.

LEGUJABB

Róma, jul. 6.
 Mazzoni azt mondta a Stefáni
 ügnökségnek egyik képviselőjének, hogy
 azt hiszi, hogy a pápa, ha *rendkívüli
 komplikációk nem állanak be,
 még 24—48 óráig élhet.*

Róma, jul. 16.

A Stefáni ügnökség jelentése: A
 pápa tegnap egy brevét akart alá-
 írni, a melyvel msgr. Voltinót kinevezi a
 konzisztoriumok kongregációjának titkárává.
 Ez a kinevezés nagy jelentőségű, mert a kon-
 kláve egybegyűlése esetén ennek a titkárnak,
 aki egyúttal a szent kollégium titkára, kell át-
 vennie az államtitkárság vezetését, mely hi-
 vatal viselője a pápa elhunyttával beszűnteti
 működését.

Róma, jul. 6.

(Este 9 óra 50 percz.) A Stefáni ügnökség
 jelentése. Midőn ma este az orvokok
 konstataáltak, hogy a pápa gyengesége foko-
 zódik, *ugyszólván minden reményteljes-
 tettek, hogy a szent atya tuléla súlyos
 válságot*. A táplálkozás sokkal csekélyebb
 volt, mintsem hogy a szív működését fo-
 kozhatta volna és a szent atyának
 adott élelőkü szerék magukban nem
 elegendők arra, hogy erős
 szív-működést idézzenek elő. A tüdőben mutat-
 kozó tünetek változatlanok. Nem mu-
 tatkoztak reakció jelek. Mindamellett azt hiszik,
 hogy a szent atya *tuléla az éjszakát*. A pápa
 majdnem az egész delutánt karosszékeben töl-
 tette, mert úgy könnyebben fejezik. Még min-
 dig meg van teljes szellemi frissége és orvosi
 titáalom elleneré beszélget titkáraival.

Róma, jul. 6.

(Stefáni) 11 óra 50 percz.
 Az utolsó kenetet msgr. Pifferi adta
 fel a pápának este fél 11 órakor.

MOZGÓ KÉPEK.

Az utca nótái.
 A népszerű dalok, kuplék, nóták teli termékek.
 A színházak és orfeonok deszkáiról repülnek a
 városba ki, a zenekarok továbbjátják és a vendég-
 szereplő énekesek, s muzsikosok a világban hor-
 dják szíjjel. De a nóták népszerűségében benne
 van már a halálesírja is. Mint a hogy kinyílt
 rózsának a sorsa, hogy lehallassa szírmát, úgy a
 nóta is nemskára örökre elnémult, ha már az
 utczára került.

Adág azonban még hosszú utat kell megjárnia
 és sok fület meggyötörni. Télen meg csak meg-
 járja. Az ablakok csukvák. A szomszéd zongora,
 a földszinti flóta, az udvari verki hangjai csak
 tömpva szurdónak át a falakon és az utca-
 suszterinas ajka sem igen csuszosodik futtyre a
 dermesztő hidegben.

De nyáron! Mikor a kávéházak ajtai tárva álla-
 nak és a cigányok czinegözása egész éjjel gyötri
 a nyíttott ablak mellett az ágýában hempergő bé-
 kés honpolgárt! Mikor egy kintorna egyszerre tíz
 szomszédos háznak képes kin tornát rendezni!
 Mikor a vizezhalmesternétől a negyedik emeleti
 szobalányig fel, a ház minden dalosa a divatos
 nótát zengli! Mikor Ós-Budavárában, a Népligeten,
 a Kerepesi-uton minden tudó, minden hegedű,
 minden nagy dob és minden kis szíp ezt az egy
 felkapott dalt nyaggatja! . . . Nincs az a szivós
 elnyúlhetetlenek látszó kompozíció se, a mely
 egy ilyen nyári népszerűséget tud bírni élni. A
 mint az őszi szezon beköszön, az agyonkínzott
 hallóérzékeink möhön kapnak a legújabb szer-
 zemények és sietve kiszorítják vele a lejáratot
 kedveneztet.

Igy járt a Höher Péter! A körösi lány, a bol-
 dogult *Rosenzweig* hírhedt „Nach Gogol-
 warden“-je. Ez a sora érte a „Csak egy szép
 lány van a világon“, a „Sir a kis lány a Balaton-
 parján“, a „Tekintetes ur“ és számtalan más nép-
 dalunkat.
 Csakhogy ezekhez még vissza-visszatér a sirva-
 vágó magyar szentimentalizmus, de az impor-
 tant *bretli* kuplékra nincs feltámadás. Ki em-
 lékszik ma még az egykor annyira híres „Beim
 Souper-er-a“ A „Kleine Wittwe“ dallamát se
 tudna már minden fiakkáros elfűtűlni, aki
 három-négy év előtt ezzel ébredt és ezzel
 aludt el.
 A közelmúlt évek elterjedt suszterinas nótái
 voltak a „Du mein Girl“, a „Kommi Karlinehen“,
 a „Meine Lilly“ . . . ezeket követte a „Rösa-
 bimbö és a méh“, majd a „Kis Koln“ jött sora,
 ezt a diadalmas Bob herceg nótái szorították ki,
 majd a „Szervusz Brezina“ vált általánossá, míg
 most a *Cake-Walk*-láz dúhíng.

A mi kedves Kónti mesterünket is sokszor le-
 hetett volna már éjelelendázarsért a rendőrség
 elé elvinni. Emlekezzünk csak a Szuhanéz
 indulóra:
 Egy kettő, egy kettő,
 Indulj jobbra át,
 Egy kettő, egy kettő,
 Most jön a fordulás!

Milyen tapasztárkok közt énekelte ezt a mi pá-
 ratlan Blaháknék . . . és milyen kiálthatatlanná
 vált, mire a színezfelvételi vizsgákon kornyikál-
 ták a házmeesteremetek.
 «A kómpé pávosan» szintén a derék Szepi bá-
 esi lelkét terheli és az «Ölöven erde» keringője,
 meg a «Kópé» belépeje szintén sokáig fenyeget-
 tek a közbiztonságot s nem lehetetlen, hogy a
 jövő szezon suszterinas nótája ezeknek lesz az
 édes testvére, mert annyj bizonyos, hogy *Kónti*
 József a Királyszínházak új operettet írt s hogy
 ennek főszerepét *Fedák Sári* játszsa.

Rosta.

*Azokat a t. olvasóinkat, akiknek
 előzetesen június végén
 lejárt, arra kérjük, hogy a meg-
 rendelést mielőbb megújítani szí-
 veskedjenek, hogy a lap küldése
 fönkénti az ne szenvedjen. La-
 kóhelyváltozás alkalmával arra
 kérjük, hogy új helyet, mint vidéki
 előzeteseket, hogy régi lakó-
 helyüket is tudatni sziveskedjenek.*

UJDONSÁGOK.

A szultán remeg.

Sok hír szivárgott ki eddig is a
 Yildiz-kioszkból, a mely arról szól,
 hogy a padisáh, a nagy török bi-
 rodalom ura, örökös rettegésben él és soha
 perczig sem hagyja el az aggodalom, hogy
 valami olyan baleset ér, mely nem ritkán
 szokott előfordulni a török császári palo-
 taban.

De amióta a szerb királyi pár az ös-
 meretes katonai forradalomnak esett áldozat-
 tul, azóta a szultán még jobban retteg. A
 padisáh tudomás szerint megöltötte az új-
 ságoknak, hogy hírt adjanak a belgrádi ki-
 rálygyilkosságról. Nem is jelent meg a tör-
 ök birodalom területén egyetlenegy híradás
 sem a június 10-iki véres eseményekről.
 Csak amikor I. Péter király trónalépet,
 akkor kövöttek felhívatolaban, hogy: «Sándor
 szerb király elhalálozott. Karagoryevics
 Péter proklamálták királylyá.» A török csá-
 zári palotában azoközben a kének szá-
 mít meggyöbbitötték és a palotaőrösetek
 megdülözték. Az összes katonatiszteknek
 és hivatalnokoknak újra föl kellett esküdniük.
 Minthogy a szerb allamesinyt a katonaság
 hajította végre, a szultán különösen katonáira
 gyanakszik és azt hiszi, hogy a katonatisztek
 újra felekesztésével egyelőre megszünt
 minden veszedelm. Anglia magatartása ismét
 több bátorságot adott a szultánnak, aki ék-
 or megengedte, hogy a konstantinápolyi
 lapok a belgrádi eseményekről szóljanak.
 Ezek most nagyon dicsérik Anglia kívánsá-
 gát és az európai sajtó ama nyilatkozatát
 közli, a melyek a gyilkosságot a legelősebb
 benne elítélik. A török néppel azt akarják
 mindenen megértetni, hogy a civilizált
 világ kárhözjártja a királygyilkosságot és
 példás megbüntetést követeli.

S most egyszerre humanitásra, civilizáció-
 ról kezdnek beszélni Törökországban, ahol
 eddig ezek a dolgok az ismeretlen fogalnak
 közé tartoztak.

Személyi hírek. *Frigyes* főherceg a hely-
 őrség megvizsgálására Sopronba érkezett. — *Jo-
 zsef* főhercegre tegnap reggel Kis-Jenőfi Budape-
 stre utazott. — *Csekones* András gróf, a
 magyar vörös kereszt egyeslet elnöke, valóságos
 belső titkos tanácsos tegnap Bécsből Budapestre
 utazott. — *Farkas* Sándor altábornagy tegnap
 Budapestről Bécbe érkezett. — *Márkus József*
 főpolgármester hat heti szabadságról elutasított
 a fővárosból. Távolléte idején, a sürgősebb ügyek
 kért *Halmos János* polgármester intézi el. — *Lajos*
 Bajor herceg ma nejével és leányával Bécsből
 Sárvárra utazott.

A spanyol király Bécében. Bécsből
 táviratoztak, hogy a spanyol király az év
 őszén a bécsi udvarnál látogatást tesz.

Magyar nemesség. A király dr. Kovács
 Gyula udvari tanácsosnak budapesti tudomány-
 egyetemii nyilvános rendes tanárnak és törvény-
 tudóinak, a jogi oktatás terén szerzett érdemei
 elismerésül, a magyar nemességet «keveházi» elő-
 nével jégmentesen adományozta.

Szász Károly följoggyult. Igaz öröm-
 mel jelenthetjük, hogy *Szász Károly* refor-
 mátus püspöknek, a kiváló írónak az állapota
 annyira jóra fordult, hogy teljesen felgyo-
 gyultnak tekinthető. Az agg főpap a nap-
 kánál utazott Lővébe, a hol vejenek, *Vargha*
Gyulának nyaralójában fog lakni szeptem-
 berig.

Loubet Londonban. Párisból táviratoztak,
 hogy Loubet elnök Delcassé külügyminiszter kí-
 séretében ma reggel onnan elutazott. Boulogneba
 érkezve, a Guichen hadihajóra szállták, amelyen
 ma delután négy órakor érkeztek meg az angol
 földre. Dowerből jelentik: A francia hajóraj del-
 után félét órakor ideérkezett. Mikor a hajóraj
 érkezését jelezték, az angol torpedórombolók hu-
 szonnyeg ödlövészt tettek. Háromnegyed három
 órakor Loubet elnök partraszállott; a connaughti
 herceg, a francia nagykövét és a hatóságok
 fejei fogadták. Az elnök a pályaudvarra hajlatott,
 ahonnét tovább utazott Londonba. — Londonból
 táviratoztak: Loubet elnök félét órakor érkezett
 a Viktória állomásra, a hol a király és a
 királyi család tagjai ünnepélyesen fogadták. Loubet
 elnök és Edvár király kíséretükkel a York-
 honságra hajlatlak. A gazdagon díszített utcákon
 a lakosság mindenütt igen melegen ödvözölte
 őket.

Házasságok. Érdekos esküvő volt ma a
 VI—VII. kerület anyakönyvevezetője előtt. Gróf
Czirák János, Hohenlohe herceg jószágigazgató-
 ja nőül vette *Harkányi* Mariska bárónét, a ki
 nemrégiben vált el második férjétől, Miklós Gyula-
 tól. A polgári házasságkötés alkalmával gróf
Czirák tájaukánt dr. Kuzmicki Pál egyetemi ta-
 nar szerezte, Harkányi Mariska báróné tanjá-
 dr. Bácskai Albert fővárosi ügyvéd volt. A házás-
 pa ma delután elutazott a fővárosból.
 Makfalvi Dósa Albert és neje, Mihályffy
 Leona lányát, Margitot július 1-n vezette oltar-
 hoz az újpesti római katolikus templomban *Ben-
 denich* Ernő ménök. Násznapok voltak *Balla*
Byula miniszteri osztálytanácsos és *Miskey* Kálmán
 hadbíró-tábornok.

József főherceg és az aratók. Egy

Bécsi vágómarhavásár. A mai vásárra felhajtottak 3294 magyarországi, 401 galiziai, 140 kovácsi és 632 nemzeti...

KÜLÖNFÉLÉK. Mibe kerül egy bibornoki állás? Múlt héten 25-ikén kettős bibornok-birtum átadás volt Bécsben...

Paris mint divatközpont. Paris kétszékű-vül első városa a világnak, amely a szépség ezer és ezer segítő eszközét kínálja a divatnak...

tekinletében. A pálmát az nyeri el, aki előre ritkák a jövő ideál-köszöntjét. Nem a legkevesebb 40,000 koronára...

Szerkesztői üzenetek. (Levélben nem válaszolunk, de e rovatban hozzártott tudakozásokra készséggel felelünk.)

37654. sz. Azt kérdezi tőlünk: „Helyes nevelési módszer-e egy tizenhét éves leányt idegen nyelvet tanulni...

V. Budapest. A budapesti sakkör helyisége: V. ker., Akadémia-utca 3. I. emelet. Sch. L. Szabad-Battányi. I. Katonai alreáliskola...

SZINHÁZAK és MULATSAGOK. FŐV. NYÁRI SZINHÁZ. Éjjeli menedékhely. Jelenet a mélyből...

CIRCUS SIDOLI CAESAR. Először BUDAPESTEN. 200 személy 123 íó. Ma kedden, julius 7-én esti 8 órakor fényes előadás...

„SZEP ILONA” vendéglő Zugligetben. Ma és mindennap híres cigányzene hangversenyez. Vasár- és ünnepnap katonazene.

szalmaözeveg és jól akar enni. Akkor önnök 4685 Lantoshoz kell menni Teréz-kört 28. szám alatt.

Kávéházátvétel. Van szerencsém a n. é. közönséget, valamint tisztelt barátaim és ismerőseimet értesíteni, hogy a Weingrubert-féle „Opera“-kávéházat Andrassy-ut 24. szám alatt megvettem és átvettem.

Jótállás mellett olcsón BUTOROK. divatos hálszobák - 80 forint és feljebb teljes matt faragott ebédlők - 75 „ „ „ divatos szalon garnitúrák - 50 „ „ „

Kutnewsky György tetemesen nagyobbított szűcsára-üzlete. Deák Ferencz-utca 15. a. van. Reges, vagy gyengefelfogású gyermekek számára szakszerű oktatást és teljes életfát nyerne...

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései. 1903. július 6.

Table with multiple columns: A) Árutőzsde (I. Gabonaműek, II. Különféle termények, B) Értéktőzsde (I. Államadósság, II. Működőkönyvek, III. Záloglevelek, IV. Előbörzsi könyvek, V. Bankok részvényei, VI. Takarékpénztárak részvényei, VII. Biztosító társaságok részvényei, VIII. Gőzmalom részvényei, IX. Bankok és tégelyárak részvényei, X. Vasművek és géppark részvényei, XI. Különféle vállalatok részvényei, XII. Váltak arfolyama). Includes various commodity prices and stock market data.

E hirdetés rovathal minden szó egyeztetésére közzéteszünk...

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovathal minden szó egyeztetésére közzéteszünk...

TELEFON 706.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válasza szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

TELEFON 706.

Használt és új pénz-szekrények... Kérem, ha valaki...

Nevelőnőket... francia, német, angolok...

Magántitkárnak... ajánljuk kiváló szakp...

Tisztességes házasság... 26 éves osztrák...

Szép terméti... okosnessel megjelöl...

Bámulatos ocsó!... Beraktározási hálóso...

Nevelőnőket... gyermekek nevelésé...

Veszek... arany, ezüst és drág...

Gazdasági... személyzet kereset...

Kövacsapatakon... rengek üdülőhelyi...

Minden óra... javítás 90 kr. két év...

Internátus... Jelen iskolák munkas...

Butorok... csak jó minőségű...

Pörlesztéses kölcsön!... Földtörzs, háztart...

Ajtók, ablakok, vasrudonok... Ajtók, ablakok, va...

Gyermekeknek a legjobbat!... Ha a gyermek mosd...

ELSŐRANGÚ szerszámgépeket... (esztergapatokat, gyá...

Magyarország cipőáruhaza... leg nagyobb elárul...

ROMLOTT BOROKAT... BONOAL... Erős Jenő...

Magyar-Horvát Tengeri Göbözési Részv. Társ. Fiumében... NYÁRI IDÉNY.

A szőlő OIDIUM betegsége ellen... Dr. ASCHENBRAND-féle RÉZKÉNFOR.

Dr. GZINCZAR J. titkos betegségeket... egy férfiaknál, mint...

GUMMI övszerek... legmegbizhatóbb...

Gyengeségi állapotok (impotentia) ellen páratlan sikerű gyógyhatásai...

A szőlő éretését siettel, a termés minőségét javítja... Olt, a hol eddig a peronospora nem jelentkezett...

Table with columns for numbers and prices, likely a lottery or auction list.

Julius elcséje Egyetértésre... Ezenfelül po...

Dr. Mitzger Tivadar hírneves hydro-elektroterapeut rendelő-intézetét...

Értesítés. A pozsonyi, komáromi és soproni os. és kir. katona élelmező raktáraknál...

Table with columns for numbers and prices, likely a lottery or auction list.

Julius elcséje Egyetértésre... Ezenfelül po...

Dr. Garai Antal v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírű és legér...

Az 5. hadtest hadbiztossága. VI., Váci-körút 15. szám. A Bazilikával szemben.

Földhaszonbérleti hirdetés. A magyar vallás alap tulajdonát képező s Jász-Nagykum-Szolnok vármegyében...

Julius elcséje Egyetértésre... Ezenfelül po...

Magyar orvosi műszertár Budapest, VII., Kerepesi-ut 32. a Rákóczi-királyi szobák...

Fairbanks mérleg- és gépgyár-részvénytársaság. Ajánlja: Szabadalmazott legpontosabb, kifizető s-keresztű...

Földhaszonbérleti hirdetés. A magyar vallás alap tulajdonát képező s Jász-Nagykum-Szolnok vármegyében...

Julius elcséje Egyetértésre... Ezenfelül po...

Betegtoló-székek és az összes betegápolási czikkeket nagy választékban kapjátok...

Fairbanks mérleg- és gépgyár-részvénytársaság. Ajánlja: Szabadalmazott legpontosabb, kifizető s-keresztű...

Földhaszonbérleti hirdetés. A magyar vallás alap tulajdonát képező s Jász-Nagykum-Szolnok vármegyében...

Julius elcséje Egyetértésre... Ezenfelül po...

Felhívás előzetésre.

A mi két évszázada a tárgyat volt Rákóczi és Beresényi vitéz seregének, azt helyettesítjük mi most, az újabb küzdelemben: lelkesítő, buzdító, bátorító, soha el nem nemülő harsonái vagyunk a küzdőknek. S ígérhetjük azt is, hogy kitartóak maradjunk végig a nemzet jogaiért folyó elszánt harcban. Hívek elveinkben és meggyőződésünkben, s emyeldellenek köteleességünk terén: a hírszolgálatban.

Több évtized megmentette, hogy az Egyetértés mindig első iparkodott lenni az értesítés gyorsaságában és megbízhatóságában. Terjedelme, formája megengedte, hogy nemcsak a politikának szánjon bőséges teret, de minden napieseményt kimerítően és híven ismertessen és tárgyaljon s az irodalmi olvasmányok terén is többet és jobbat nyújtson bármely lapnál.

Politikai vezető cikkeit írják: Kossuth Ferencz (főmunkatárs), Fenyő Sándor (főszerkesztő), Eötvös Károly (főmunkatárs), Mezei Ernő, Szatmári Mór (orsz. képviselő), Hoitsy Pál (főmunkatárs), Rátkay László (orsz. képviselő), dr. Pap Dávid, Külöki Lázló, Sebess Endre (orsz. képviselő), Molnár Márton (felelős szerkesztő), dr. Bokor József (egyetemi tanár, Tanügy).

Irodalmi része is szinte páratlan a magyar sajtóban. Tárczáitól: Mikszáth Kálmán, Eötvös Károly, Helldon Jenő, Gárdonyi Géza, Hoitsy Pál, Timár Szaniszló, Szabolcska Mihály, Endrői Sándor, Martos Ferencz, Rátkay László, Kúthy Emil, Fényes Samu, Várdi Antal, K. Lippich Elek, Beniczky Kyné Bajza Lenke, Fabula János, Bányai Elnér, Miklós Jenő, Szentmihályi Gyula, Czöbel Minka, Alba Nevis, Radó Antal.

Karácsonyra az idén kedves ajándékkal lepi meg az olvasót az Egyetértés. Egy pompás Rákóczi-album lesz ez, amelynek nagyobbik fele a kétáztezeres forduló nagy események irásában és képművészetben ismertetése lesz.

A Rákóczi-korszak

Lesz az album főcíme, s hivattott művészek képei, a legkitünőbb írók tanulmányai festik majd híven ezt a hatalmas időszakot.

Ezenfelül persze az év minden kimagasló eseményének jut tőr az albumban, valamint nagy irodalmi része is lesz, a mely diszere válik minden könyvtárnak.

Előfizetési árak:

Egy hónapra . . . 1 ft 80 kr.
Negyedévre . . . 5 " "
Félévre . . . 10 " "

Videkről az előfizetési pénzek (legszelvényekben postautalványon) az Egyetértés kiadóhivatalába küldendők: IV., Vármege-utca 11. szám.

Budapesten telefonon is megrendelhető az Egyetértés. Telefonszám 706.

Előfizetőink kedvezményes áron kapják a ház assonyának kedves olvasmányát, a Divatszallat, negyedévre 1 fo rintért.

Uj regényünk eddig megjelent folytatásait előfizetőinknek kívánatra ingyen elküldjük.

Legközelebb D'Annunzio-nak, a híres olasz írónak, egy szenzációs művét adjuk közre, kizárólagos fordítási jogát már megszereztük.

Nyáron az egész fűrdő-évd alatt előfizetőink kívánságára a lapot bárhova utánaküldjük, még akkor is, ha többször változtatják tartózkodásuk helyét.

Az Egyetértés kiadóhivatala. Budapest, IV., Vármege-utca 11. szám.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése július 6-án.

Gróf Apponyi Albert elnök: Megnyitja az ülést.

Hertelendy László: Fölolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét. (Hitelesítik.)

Először: Előterjeszt a beérkezett irományokat. Napirend előtt Pap Zoltánnak adott szöveget. Pap Zoltán: A miniszterelnök június 29-én leiratolt intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben miniszterelnöksége megkezdését tudomására hozza. Ezt a bejelentést kissé korainak tartja. (Zaj a jobboldalon) mert az ő megbízatását a képviselőház tudomásul nem vette. Csak a maga nevében beszél. Elhiszi, hogy a miniszterelnök jöhiszemi jött el. De a miniszterelnök bele kell fordulnia abba, hogy minden lépését bizalmatlanul fogadják, mint bármelyik elődjét. Ezekből Béla: Részolgtat árme a bizalmatlanságra Horvátországban.

Pap Zoltán: A miniszterelnök e leirathat átomogatásra hívja föl a törvényhatóságokat. A felsőge kegyelmes urnától rája bizott feladatok megoldására. Ezekről a feladatokról itt nem beszélek a miniszterelnök. Hátta erőszkas tényekre, törvényellenes intézkedésekre vonatkozók a feladatok! Kéri a miniszterelnök fölvilágosítását.

Gróf Khuen-Hédervary Károly: Konstatálja, hogy ő felső törvényesen nevezték ki miniszterelnöknek, ezt a kinevezést a törvényhozás is tudomásul vette. . . .

Kossuthmthy Ferencz: Még nem! Gróf Khuen-Hédervary Károly: . . . Elfogadta, szőlt az állásdát hivatalosan el is foglalta, tehát ezt jogosan és kötelezőszerűen bejelentette a törvényhatóságoknak. A támogatást, mit a törvényhatóságoktól kér, természetesen más földadatokra nem vonatkoztathat, s másra az uralkodó sem adhat megbízást, mint a magyar király által szentesített törvények végrehajtására. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Kossuth Ferencz indítványa.

Elnök: Most átterünk a napirendre. Kossuth Ferencz okolja meg bejegyzett indítványát. Traubnyl János jegyző: Fölolvassa Kossuth Ferencz sürgős indítványát, s mely így hangzik: «A Ház utasítja a kormányt, hogy a vám és kereskedelmi szövetségre vonatkozó törvényjavaslatot különöse el az osztrák és magyar vámterület autonóm vámtarifájára vonatkozó javaslatot: és azt úgy terjessze újra a Ház elé, mint önálló magyar autonóm vámtarifa-javaslatot, azért, hogy a szükséges módosítások után, mint önálló magyar autonóm vámtarifa törvénynek lehessen és törvényes alapul szolgálhasson a Magyarország által kötendő vám- és kereskedelmi szerződésekre vonatkozó tárgyalásoknál és a szerződésekre megkötésénél.»

Kossuth Ferencz: T. Ház! Ismeretes a függetlenségi párt álláspontja az 1899-iki XXX. törvényekről szemben. Röviden összefogom a törvény rendelkezéseit: A 3. § szerint a kormány 1901-ben meg kellett indítania Ausztriával a

kiegyezési tárgyalásokat. A 4. § szerint, ha 1902-ik év november 31-éig a vámszövetség nem jön létre, a külállamokkal megkötendő szerződése csak 1907-ig köthető meg.

Ugyancsak a 4. § szerint a szerződések, a külállamokkal felmondandók 1903. év végére, a törvénynek szava az, hogy felmondandók és nem felmondhatók és ezt a tényt igenis különösen kiemelem. Igenis, t. Ház, a törvény ugy intézkedik, hogy felmondandók és miért intézkedik oly parancsolólag? Azért, mert mi, kik annak idején ezen törvénynek szövegezésében résztvettünk, azt tüztük ki célul magunk elé, hogy megváltozzék végre az a szerencsétlen helyzet, melyben az ország leledett, hogy t. i. nem vágott össze a külállamokkal kötött vám- és kereskedelmi szerződések lejárata, az Ausztriával kötött vámszövetségi idők lejáratával. Természetes volt az a kívánság, hogy ezen segítsünk; mert a mult időben, valahányszor azt kívántuk, hogy érve nyessék az ország a külállamokkal szemben az ő világos érdekeit, mindig az volt a válasz, hogy az lehetetlen, mert gátolja ezt az Ausztriával kötött vám- és kereskedelmi szövetség fennállása; midőn pedig az a szövetség lejárát és mi azt követeltük, hogy érdekeink meg legyenek védelve Ausztriával szemben, azt a választ nyertük, hogy ez lehetetlen, mert a külállamokkal kötött közös vám- és kereskedelmi szerződéseket lejárathatig tiszteletben kell tartani. Így tehát egy valóságos cirelús vitásusban mozgott az ország, amelyből kötelezősűnk volt nekünk, kik hazánkat szeretjük, hajánkat okait tisztán láttuk, az országot a legelső kínálózó alkalommal kiharadni s ez alkalom akkor volt, midőn a Széll-kormány megalakult és mi e megalakulásakor, szavunkat felelhetettük és midőn ebben az irányban érvényesíthettük hazaias szándékunkat. (Jajos: Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Az is benne van az említett törvényben, hogy az új vám- és kereskedelmi szerződések abban az esetben, hogyha 1903. végéig nem sikerül a kormányknak megkötni Ausztriával a vámszövetséget, csak 1907-ig köthető. Továbbá az is benne van a törvény 4-ik §-ában, még pedig e szakasz második bekezdésében, hogy a tárgyalásoknak a külállamokkal való megkezdése előtt egy új autonóm vámtarifát kell megállapítani. Ezek képezik a törvénynek főbb rendelkezéseit.

Annak idején egy bizonyos eltérés keletkezett a mi törvénygyarazatunk és Széll Kálmán volt t. miniszterelnök új törvénygyarazata között, amennyiben ő ugy magyarozta a törvényt, hogy 1902. évi december hó 31-ike után is lehet Ausztriával megkötni a vámszövetséget. E magyarozatát ebben a házban fenntartotta ugyan, de azért mégis éppen 1902. december 31-én (Ugy van! Ugy van a szélsőbaloldalon) mindent elkövetett arra, hogy a meggyezés Körberrel még abban az évben létrejöhön, sőt az év utolsó napján éjfélig, az utolsó percig tárgyal s kevéssel éjfél előtt egyezett meg. Ezen tény által, azt hiszem, formálisan beismerte a volt tisztelt miniszterelnök ur, hogy mégis csak nekünk van igazunk a törvény magyarozatánál. (Ugy van! a baloldalon.) De legyen ez bármiképpen, azt sem a volt t. miniszterelnök ur, sem senki ebben a Házban eddig kétségbe nem vonta, hogy mielőtt elkezdendők a külállamokkal a tárgyalásokat, az új vámszövetségre vonatkozólag, egy általános autonóm vámtarifát kell alkotni, még pedig olyant, amely sokkal jobban megfeleljen a magyar érdekeknek, mint az az általános vámtarifa, amely most már törvényen kívül is áll.

De t. Ház, milyen helyzetbe jutottunk? Olyanba, hogy Ausztriában semmi, vagy legalább is csak egy kiliátás van arra, hogy a vám- és kereskedelmi szövetséget, melyet a két kormány együtt kötött, az osztrák Reichsrath tényleg jóvá fogná hagyni és arra is igen esékly kiliátás van, hogy az osztrák Reichsrath az általános autonóm vámszövetséget meg fogja szüntetni.

sen reprodukált s Alice élvezettel hallgatta a szavát. Lassan-lassan ismét azzal a jóindulattal volt az urához, mint a házasságuk előtti időben.

Ez se tartott azonban soká. Halbeck ismét visszaesett régi szenvedélyére. Elmaradott hazulról, késő éjszaka tért csak a lakására. Mire már ágyban volt. Nem tudott elaludni s mikor az ura végül megjött, felkelt mellőle, mert undorodott tőle.

Az öreg eselédnek kitűnő szimatja volt. Halbeck minden lépéséről tudott, Alice nem kérdezte ugyan, de az öreg nő kérdezte: mit is beszélt?

— Hej! Ezek a férfiak. Mind rosszak, mind kötényűk. A két szomszédunkbeli földesúr is mind haszontalan, tunya fráter. Csak egy szórakozást ismernek. Karttyának meg isznak. Többet karttyának el egy este- tén, mint amennyit húsz szegény ember megiszik. A mi urunk is olyan. A minap odaát volt Sábyagárdánál és harmincz koronát vesztett. Aztán leitták magukat s egy egész majorság ment rá a karttyára. . . Na és pénteken Krorupban voltak a bérionél. Azt mondják az emberek, hogy akkor meg a mi urunk nyert, de korántsem annyit, amennyit a mult napokban elvesztett. A városi klub se jobb perze. A jóisten tudja, mi a neve annak a játéknak. Olyan különös, idegen a neve. Pénzre játszanak itt is. S a sok papirus pénz ugy röpül ide-oda, mintha szél lenne. . . Bizony mondom, akinek nincsen hite, aki nem tud a kísértésnek ellenállani, a szemétdombra jut.

Alice nem reagált a vén eseléd szavaira. A karácsonyi ünnepek előtt elkísérte az urát a krorupi bérionélhez. A férfiak reggeli öt óráig ütötték az ördög biblijáját s groggott ittak hozzá, az asszonyok egy ideig még csak beszélgettek, de később bizony elaludtak.

Kora reggel volt, mikor a játékot abbahagyták. Valamelyikük így szólt: — Hát gylt, Halbeck. Egy üveg pezsgőbe fogadtunk. Ön azt mondja, hogy másfél mértőföldet felőra alatt kocsin befut. Azt

tarifát kellő időben elfogadja. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Azt pedig nem lehetem, hogy a magyar országgyűlés, illetőleg a t. többség újra abba a nagy hibába essék, (Halljuk! Halljuk!) hogy mielőtt az osztrák határozódnak, újra törvényne engedje válni azt a szerződést, a melyet a két kormány kötött, mint a hogy a Bányfi-Bádeni fele szerződést engedje, s megtörténjék megint az a megalázatlanság Magyarországra nézve, hogy mig itt egy fontos nemzetközti szerződést jóváhagy az ország, addig Ausztriában még csak megvitásra sem méltatja az osztrák Reichsrath (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon) és mégis megölté az agyengeségi megnyilatkozás, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon) hogy a magyar kormány belement abba, hogy az a szerződés, a melyet aláírásával látott el és a melyen az akkori osztrák kormány aláírása is rajta volt, egyszerűen semmivé tekintessék egy következő osztrák kormány által; és ennek folytán ki legyen téve az ország annak, hogy másodikban is megalkottassék az a precedens, hogy a magyar kormányval kötött meg- egyezés, egyszerűen felrelehető, és a mikor a másik szerződő felnek egy tetszik, összetephesse az egyezményt, a szerzett előnyök pedig mint préda tekintessenek, vagy mint határ, melyen kívül lehet már velünk szemben előrenyomulni! Ezt tűrni nem lehet.

Nem hiszem, tehát, mint mondtam, hogy a magyar országgyűlés ismét ilyen óriási hibába fog esni. Ha pedig nem esik ebbe a hibába, akkor vajjon miképpen fogunk állani? Ugy fogunk állani, hogy az országunk nem lesz törvényesen autonóm általános vámtarifája, tehát nem fogja megkezdheti a külállamokkal a vám- és kereskedelmi szerződésekre vonatkozó alkudozásokat. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Megtörténhetik az, hogy az alkudozások az első törvényes alapfel- tétel hiányozni fog akár ez év december 31-éig, tehát az utolsó napig, a meddig a most létező vám- és kereskedelmi szerződések fennállhatnak, mert vagy megtörtött a kormány a törvényt, és a kereskedelmi szerződések december 31-én megszűnnek, vagy nem tartotta meg a törvény parancsát, hogy a szerződések felmondandók és akkor ezen a téren is ex-lex-állapotban leszünk.

Molnar Jenő: A törvényt meg kell tartani. Vaszonyi Vilmos: Eljen a közös önálló vámterület!

Kossuth Ferencz: A kik nem voltak itt, mikor azt hangoztatam, hogy régi elvem álláspontján az önálló vámterület alapján állók, szivesked- jék kijelentésüket félre nem magyarzni. (Élénk helyeslés a jobb- és a szélsőbaloldalon.) Rágen hangoztatam én az elveket, még mielőtt a t. képviselőtársam arra gondolni jogosult lehetett volna, hogy ebben a házban üljön. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

T. Ház! Az én meggyőződésem az hogy elkerülhetetlenül szükséges, hogy az ország alkotson meg egy önálló magyar általános vámtarifát. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Egy olyan általános vámtarifát, amelynek alapján, ha megszavazta az országgyűlés, a magyar kormány önállóan megkezdhesse az alkudozásokat a külállamokkal akármielyen lesznek az osztrák viszonyok. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Mert azt én elfogadom nem vagyok képes, hogy Magyarország ki legyen téve annak, hogy vánháboruba keveredjék az egész világgal. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) azért, mert a csehek és németek nem tudnak megegyezni egymással és Ausztriával.

Ugron Gábor: Önálló vámterületet csinálunk, mikor a mi elveinket érvényesíteni bírjuk; én dolgoztam és dolgozom, hogy legalább háromnegyed órába kerül. Az urak a tanúk.

Alice szinte kiverete a hideg. — De ki fogja az időt ellenőrizni? — kérdezte a háziúr.

— Itt van ami kiesi asszonyunk — szőlt az első Alicehoz. Mutassa mennyit mutat az órája. Aztán fogadja szavára, hogy meg fogja mondani, mikor értek az udvarukba.

Ére Alice fele nyugtotta a kezét, hogy az óráját kivegye. A fiatal asszony haragos pillantással utasította el a durva legényt magától s dühösen nézett az urára is.

Halbeck mámoros volt ugyan, de megértelte a helyzetet. Megtagadta a férfi kezét. A kínos jelenetnek a házi gazda vetett véget.

— Okosan eselekedett Halbeck mester, — mondotta — ha valaki a feleségemet megakarja érteni, annak én is azt kiáltanám: Nézd meg, de ne nyúl hozzá.

Alice semmiképpen se akarta magát rözeg urára bizoni.

— Az uram nevében kijelentem, hogy a fogadást elvesztette. Semmi körülmények között se fogok vele kocsin.

Bucset sem mondott, kiment az udvarra a kocsijukhoz, a bakra ugrott s kezébe vette a gyeplőt aztán rászőlt az inasára: — Ültesse az urát a hátulsó ülésre, a sötétségben nem ilhet a bakra. Nem is lát tisztán.

Az ura remegett a felindulástól. Szégyellte magát szörnyen. Nem ellenkezett. De amit beburkolta magát a bundájába haragosan morgogta: — Ezt meg fogja keserülni. Ezt meg keserülni.

Lassu lépésben hajtott haza. Két órába tel, míg haza érték. Éles, hideg éjszaka volt. Halbeck elnyomta az álom s alig tudtak felkeltetni, mikor a kocsijuk az udvarukba fordult.

(Folyt. köv.)

Az Egyetértés tárczája

Nem tudom én . . .

Nem tudom én, honnan jöttem?
Milyen ut ez, hol bolyongok?
S utam mentén mire jök e
Nevető és síró gondok?
Ami zaklat, az a sok vágy
Minek támad a szívemben?
S micsoda nagy boldogság, hogy
Amit érdek, dalba zengem?
Mit akar itt körülöttem
A sok ima, a sok átok?
Mit ér el, ki diadalmas?
Mit veszt, a kit bukni látok?
Mire az sok öklöződés?
Szeretkező szongás-bongás?
Nyagra törő szenvedelmek?
Búska önkény? Bús lemondás?
Mikor egy sínes, a ki tudná,
Mért vagyunk itt s mi a végünk?
— Lángra gyulladt fahasábok
Nagy dér-durrall égünk . . .
K. Lippich Elek.

Az első szerelem.

REGÉNY.
Ira: SOPHUS SCHANDORPH.
— Segítetek! Oh segítetek! — kiáltotta.
Aztán kitérte karjait és mély keserűséggel mondotta:
— Szegény apám, szegény anyám!
A farság elnyomta, de csakhamar fölriadt ismét. Felmohály volt a szobában, remegett minden ízében.

A szomszédos szobából csunya nyögés hallatszott. Alice megrögződött.

— Mi az? Mi történik odabenn?
Néhány pillanattal hallgatódzott, nesztel, de hirtelen észretét és fölkapozott. Az ura, a részeg férje hortyogott s ettől ijedt ő meg annyira.

Kaczagott hosszan, kaczagott szüntelen. A tükörben meglátta magát. Kusza volt a haja, dult az ábrázata.

Nagyot sóhajtott. Tisztán látta a multját, azt a jelenetet, a mikor Langberg elől szőkölt és egyenesen Halbeck karjába futott. Egy exaltált pillanatában hatalmas esett Halbecknek és igen mondott. De most látja, hogy sobase ismerté Halbecket, hogy az ura most is idegen neki.

Benyitott a szobába. Az ura a pamlagon aludt. Már világos reggel volt, de a lámpa még égött. Az asztalon üres pohár, üres sörös palack, tányér s benne egy darabka sajt volt. Az ura praktikusán vigasztalódott a szerencsétlen nászéjszakán.

Halbeck aludt. Milyen és édesen. Olyan becsületes arczeal, hogy a haja szőlat se mert volna megrögzíteni. Alice a konyhába osont. A vén eseléd már ébren volt: — Jó reggelt — köszöntötte Alice. — Jó reggelt — felelte a másik s megmutatta az élesztőt.

— A tüzöltő főparancsnok ur azt mondta, hogy a fővadászmester ur megparancsolta, hogy vásároljak be mindent, a mi csak kell. És én követtem a parancsot. Nem hiányzik itt bizony semmi! — tette hozzá bőbeszédien. — At akarok öltözni: — szőlt most Alice a vén eselédhez. Az pedig bevezette a hálószobájába. A pompásan berendezett, hófehér ág érintetlenül állt a helyén.

— Lám, ilyenek a férfiak — szőlt meg ura a vén eseléd. Nem tudnak szesz nélkül élni.

Alice bement az ebédőbe. A vén eseléd követte s megterítette az asztalt. A hálószobában Halbeck mosakodott.

— Legalább jó nevelésű ember — jegyezte meg az öreg eseléd. Hej, ha az enyém mindannyiszor, a mikor berugott, megmosakodott volna, talán ma is elne mehet.

A Nagysága ne legyen kegyetlen az urhoz. Ne tessék többet kívánni tőle, mint azt, hogy könnyen ne legya le magát. Elvgré esküvőn, természetesen és keresztelőn mindenki többet iszik, mint mások.

Halbeck bátoriatlanul nézett a feleségére. Alice ugy tett, mintha mi se történt volna. Közömbös dolgokról beszélt vele, közömbös hangon. Az ura csöndes volt. Reaginálván vette azt is, hogy Alice az ágját a hálószobából a budájába vitette.

Nem törődtek egymással. A birtokukat a fővadászmester egykori segéde Rosmus kezelte. Az öreg fővadászmester ezzel a tanácsal látta el Rosmust: — Ne feledd, hogy kétszáz hold földdel urat játszanotok nem szabad.

Az ifju Halbeck egy ideig türethetőn viselkedett. Szorgalmasan kijárt a földekre, segített Rosmusnak a munkában, étkezésre haza járt s a feleségével baráti jó viszonyba került. Az erintkezések azonban csak baráti volt s nem hitvesi, nem meleg.

A mindennapi életbevágó szükségletről beszélgettek. Alice is szorgalmasan látta el a háztartását, szabad idejében meg olvasgatott. A fővadászmester megbizta Langberg tanárt, hogy annyi könyvet vehet Alicenek, a mennyit jónak lát.

— Tudja, tanár ur — írta az öreg Langbergnek — szeretem, ha az asszonyokat az irodalom érdekli. Az olvasgatás előkelő izlésre valló szórakozás s az asszony, ha olvasni szeret, sohasem unatkozik és sohasem feltékeny.

A fiatal házaspár viszonya mind jobbra fordult. Halbeck este haza sietett s ha megvasztoroztak, keresztelendő, köztélettel beszélt el napi élményeit. Mit csinált, kikkel találkozott, miről beszélgetett velük s az ura szerény, illedelmes és előzékeny viselkedése valóssággal meghattotta Alicet.

A nászéjszakái jelenetéről szó sem esett. Halbeck józan életet élt s estenként, ha haza tért, felolvasott a feleségének. Értelme-

tassék el arra az időre, amikor arra szükség lesz. Azt hiszem, hogy az igen t. képviselő ur a maga részéről belenyugodhatik abba, hogy akkor tüzessék ki tárgyalásra indítvány, mikor a kérdés aktuális válik. (Helyeslés jóból és a középben.)

Kossuth Ferenc: T. képviselő! Megvallom, hogy ebbe beleegyezni nem tudok, mert szándékom az volt, — mint a hogy szokásom ellenére egy kissé virágosabb nyelvezettel megmondani — hogy egy horgonyt akarok vetni, a melyben bele lehessen helyezni az állam hajóját, mikor az tulságosan halyaini fog. De hogyha elfogadom a t. miniszterelnök ur nevezet, akkor ez az indítvány nem lesz a Ház asztalán. (Ellentmondások jóból.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Itt van! Kossuth Ferenc: Tudommal a házszabályok szerint csak akkor van itt, ha a Ház elhatározta hogy tárgyalni fog. (Igaz, Ugy van!) Minthogy világos joga van a t. kormányának indítványozni a Ház tárgyalásainak sorrendjét, akkor fog tárgyalni, a mikor a kormány erre vonatkozólag indítványt fog tenni. Előrelátható, hogy azt, a mit a kormány indítványoz, a t. többség bizonyosan el fogja fogadni. Meltóztassék ebben az értelemben nyilatkozn.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Ugy látszik félreértés volt közöttünk, mert én hozzájárultam ahhoz, hogy az indítvány annak idején tárgyalassék, tehát napirendre tüzessék, csak hogy a sorrend megállapítani nem volna célszerű.

Kossuth Ferenc: Nekem mindegy! Gróf Khuen-Héderváry Károly: Azt azért mondom, hogy akkor, a mikor a kérdés aktuális lesz... (Általános helyeslés.)

Kresszany Ferenc: Hat év óta aktuális! Elnök: A házszabályok értelmében az egyes képviselők kezdeményezését eredő indítványoknál, miután az indítványt tevő képviselő a felelt nyát megokolta, a Ház mindenképp a felelt határoz, kivánja-e az indítványt tárgyalni, igen vagy nem; azután meg mindig a Ház többségétől függ, hogy ez a tárgyalás mikor történjék. (Helyeslés.) Ezek folytán felteszem a kérdést, kívánja-e a Ház tárgyalni Kossuth Ferenc ur indítványát. (Igen!) Azt hiszem kimondataim... (Egy hang a szélsőbaloldalon.) Nem! Akkor kérem azokat, a kik tárgyalni kívánják, sziveskedjenek fellépni. (Megtörténik.) Azt hiszem kimondataim, hogy a Ház az indítványt tárgyalni kívánja és hogy a napirendre tüzés idejére nézve a Ház annak idején fog határozni.

A miniszterelnök programja.

Következik a további teendők iránti intézkedés folytatásos megvitatása.

Lengyel Zoltán: Mindenekelőtt a közigazgatási kérdésekkel foglalkozik. Az önálló vámtarifát fölülten bívenék valja magát. Sürgeti, hogy az önálló magyar vámtarifát készítsék el, idén ezt jóról megtehetik. Kossuth Ferenc indítványát bírálja. Azt meg nem engedhetik tartja, hogy a közös vámtarifát két külön vámtarifára segítséggel tartassék fenn.

Vászonyi Vilmos: Az egész egy neveléses formula. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Vagy nevezd a miniszterelnök a magyar érdeket, vagy pedig akkorát fog esni, mint előtte még senki.

Gabányi Miklós: Azt hitük, referálni fog, mit hozott Bécstől? Miért nem beszél, hallgatni küldték ide?

Vászonyi Vilmos: Oaisisana-miniszterelnök. Automata buffet-miniszterelnök.

Olay Lajos: A passzív rezisztencia folytatása.

Lengyel Zoltán: Ezeket szükségesnek tartotta elmondani. (Helyeslés a szélsőbaloldalon s felkiáltások. Lerantották a leplet! Tisztán lássunk!) Foglalkozik a függetlenség párttal szemben elfoglalt álláspontjával. Nem a pártja s ennek vezére ellen intézett támadások indították a kilepésre, hanem egyszerűen az, hogy a harcz folytatását látta helyesnek s tovább küzdő elváratait nem akarta cserben hagyni.

Nagy Mihály: Házi dolgot!

Lengyel Zoltán: Ez nyilvánosan történt, ez országos ügy.

Gabányi Miklós: Mi nem dolgozunk sutytyomban.

Lengyel Zoltán: Nem tartja valószínűnek, hogy őszkor, amikor már a kormány mindent megkapott, inkább engedne, mint most, a mikor sarkokba van szorítva. (Helyeslés a baloldalon.) És nem is mondta, hogy őszre ad-e majd nemzeti engedményeket.

Kubik Béla: Dehogy teszi meg.

Lengyel Zoltán: Hát akkor miért hagyók abba a küzdelem? Hiszen akkor a legfelsőbb helyen számba sem vennék az olyan ellenzék, amely korábban rakja le a fegyvert, mielőtt teljes győzelmet arvat.

Gabányi Miklós: Az volt a kár, hogy a bánt ide beeresztették. Most már a nyakunkon van, de muszáj, hogy megretarjon.

Osavolszky Lajos: Bizony kár volt ide beengedni. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Lengyel Zoltán: A magyar nyelvéről, a magyar jelvényekről, a magyar halszereget tehát folytatni fogja s folytatni kell a harcot. Az ügyciszáson fölemelésének elejété má a mi sikerünk volt, hát most nem szabad abbanhagyni az ellenség ildözését. Nem adhatunk meg neki mindent előzetleg, csak hogy azután, mielőtt teljes győzelmet ilhethünk, erőszakkal kipusztíthasson. (Tetszés a szélsőbalon.)

Három szempontból taglalja a miniszterelnök programját. A bán egyelőre vonta csak vissza a létszámfelemelést, de őszkor ismét be akarja terjeszteni. Nos mit ígér, megajánlja a nemzeti követelményeket azért? Nem! Tehát nem lehet ennek a kormányának sem békét adni, hisz ez sem hozott semmit. Pedig az óra fordul a dolog, hogy mi lesz a nemzeti követelésekkel?

Olay Lajos: Ez a kérdések kérdése.

Ugron Gábor: Ez a főkérdés.

Lengyel Zoltán: Bizonyos tehát már az, hogy Khuen-Héderváry sem teljesíti a magyar kívánalmakat, mert hiszen ezt már most is kiltátsba helyezte volna. Az eszupán kibuvó volt, hogy elfogadta Kossuth Ferenc egyik határozati javaslatát.

Olay Lajos: Becsapsa volt.

Lengyel Zoltán: Sőt még arról sincs szó, hogy behatáto időben nem lesz létszámfelemelés, hanem csak ebben az évben. Ez pedig igazán nem lehet ok arra, hogy leszereljünk s ennek a kormányának megszavazunk mindent. Nos mi ennek nem adunk meg semmit. (Ugy van!) a szélsőbaloldalon.)

Gabányi Miklós: Még levegőt sem!

Lengyel Zoltán: A harcot a szólo, ha maga marad is, nem fogja abbanhagyni, amig a magyar nemzeti vívmányokat kivitták. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Képzeli-e a miniszterelnök, hogy egy időközön választson az ellenzék kibuknék, hacsak nem erőszakos eszközökkel.

Kubik Béla: Mint Szerbiában!

Lengyel Zoltán: Miért nem mondják meg a királynak, hogy béke, alkotmányos rend s nyugalmi állana be, ha teljesítene a nemzet követeléseit. És akkor nem kellene erőszakos választásokra sem gondolni.

Kubik Béla: Csak diésőség annak, a ki innen kimarad, nem kell a magyar nyelv, a nemzeti jelvények ellen szavaznia.

Gabányi Miklós: Konzot is kapnak akkor. (Zaj a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: Ugy látszik a jobboldal még mindig nincs tisztában azzal, hogy szolo tud obstruálni. (Dehogy nem! Tapasztalatból tudjuk! fölkiáltások a jobboldalon.) Pedig most nem is akar obstruálni, bár ha tudja, hogy a jobboldal igen szivesen hallgatja őt.

Gróf Teleky Gyula: Most a fején találta a szöveget. (Derűltség.)

Lengyel Zoltán: Az új kormányelnök programjából csak azt látja, hogy a nemzet ellen főn akarja tartani az eddigi birodalmi rendszert.

Nessi Pál: Birodalmi ostobasággal.

Lengyel Zoltán: Ha nem is bírjuk megvalósítani a mi politikai elveinket, de hazánk jogait védenünk kell, s védeni is fogjuk. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Szünetet kér.

Elnök: Ot percze fölfiggeszt az ülést.

Gabányi Miklós: Eljen Lengyel Zoltán! (Zajos fölkiáltások a szélsőbaloldalon: Eljen Lengyel Zoltán!)

Szünet után.

Elnök: Újbol megnyitja az ülést.

Lengyel Zoltán: Folytatja a miniszterelnök beköszönő beszédének taglalását. Ebben a programmban egy szó sem volt a választási reformról, a parcellázásról, a kis birtok tehermentesítéséről, az adóreformról, az ipar és kereskedelem föllendítéséről. Szükségesnek tartja, hogy a választói jog kiterjesztessék, mert akkor azután igazán megnyitkozhatunk az ország. A parcellázás rendezését követeli. A kis birtok tehermentesítése és az adóreform behozatala sem késlelhet soká, mivel a kivándorlás már igen veszedelmes jellegűt ölt. Azt sem tartja helyesnek, hogy az ipar és kereskedelem pusztulni hagyják a mezőgazdaság kedvéért, bár ezt sem támogatják eléggé. Hát sem nemzeti irányban, sem gazdasági tekintetben nem akarják Magyarország kiépülését? Ezt mi nem fogjuk elősegíteni.

A kabinet összehívását kritizálja. A bán személye garanciát nem nyújt arra, hogy jogaink, szabadságaink kellő védelemben részesüljenek. Ez horvátországi multja, amelyhez annyi köny és vér tapad, amely az erőszak, szurony és lincus uralkodt biztosította, tanúsítja. Hogy ezenfélül még Tomasiés Miklóst is bevette kormányába, ez azt is bizonyítja, hogy a nemzetelleni iránynak hive. Kolosváry Dezső, az új honvédelmi miniszter eddigi föllépése szimpotikus. Ha velünk lesz, akkor az ellenzék is barátja lesz, ha azonban az osztrák szellemet fogja ő is képviselni, mint elődje, báró Fejérváry Géza, akinek bukását dialnalnak tartja, akkor ő ellene is a leghevesebben fogunk küzdeni. (Zaj a jobboldalon s fölkiáltások: még husz percet kell beszélni.)

Gabányi Miklós: Tud ő estig is beszélni, ha kell. Lengyel Zoltán: Ismétli, mint már egy ízben mondotta, hogy ebben a parlamentben beszélni lehet, de hallgatni muszáj.

Elnök: Kérném én is Házat, hogy a szónok szavait szivlelje meg. Mert akinek szolajoga nincs, annak hallgatni csakugyan muszáj. (Helyeslés, derűltség.)

Lengyel Zoltán: Összehasonlítva a magyarországi és ausztriai helyzetet: szerinte itt nem lehet birodalmi rendszerrel kormányozni, ellenben Ausztriában oly bomlott a politikai állapot, hogy ott az alkotmányt föl kellene függeszteni.

Elnök: Nem helyes ilyesmit mondani, nekünk sem tetszenék, ha a monarchia másik államában azt hangoztatnák, hogy a mi alkotmányunk függesztessék föl.

Molnár Jenő: Mert Lengyel mondja, még nem függesztették föl.

Gabányi Miklós: Az ő szava még nem szentírás. (Derűltség. Helyeslés és taps a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: Mindezek a felsorolt okok arra bírják, hogy a küzdelem folytatása e nemzetelleni kormány ellen a nemzet jogaiért! A miniszterelnök programbeszédjét el nem fogadja és bemutatkozását tudomásul nem veszi. (Eljenzés a szélsőbaloldalon A szónokot többen üdvözlik.)

Khuen-Héderváry nyilatkozata.

Az elnök: A miniszterelnök kíván szólni.

Gróf Khuen-Héderváry: T. ház! (Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) Meltóztassanak megengedni, hogy az eddigi vita folyamán történt nyilatkozatokra röviden reflektáljak, ami azt hiszem a vita tovább menetelét egyszerűsíteni fogja. Mindenekelőtt Kossuth Ferenc t. képviselő ur beszédével fogok foglalkozni. A felszólalásokra csak röviden reflektálok és csak a főbb pontokra kívánom megjelöléseimet megtenni. A t. képviselő ur beszéde elején azt mondja: »A mi meggyőződésünk az, hogy az országnak elkerülhetetlen szüksége van arra, hogy a törvényen kívüli állapotokból kiszabaduljon, ami meggyőződésünk az, hogy a törvényen kívüli állapotnak még hosszabb ideig való fentartása az országot nagy veszedelmekbe és válságokba sodorhatja.«

Minden szavát aláírom a képviselő urnak, amit mondott. Nekem is az a főkérdésem, hogy mielőbb kimentsük az országot ebből s törvényen kívüli állapotból. Ez magyarázza meg tulajdonképen a kormány alakítására való vállalkozásomat.

Igen örvendek, hogy a t. képviselő ur azt találja a maga részéről, hogy én a beszélgetéseim alapján az eljárásra vonatkozólag kiképződött egyetértés tekintetében megelétem annak, a mit célozom, a mit elérni akartam

Másra nem is vállalkoztam, egyenesen megmondottam, hogy miután sem magamat, sem a kormányt, sem pedig a pártokat a jövőben lekötni nincsen szándékom, a jövő kérdéseiről nem is akarok szólni, azokat arra az időre kell hagyni, a mikor bekövetkeznek, mert a politikát mindig az aktuálisítás szempontjából kell elbírálni. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

A Széll-kormány nyilatkozata.

Folytatva a felszólaló képviselő urnak a sorrendjét, eljutok azon kérdéshez, melyet Ivánka Oszkár képviselő ur tett. Mondhatom, hogy némileg csodálkozom a kérdés feltételese felet, miután e tekintetben is világosan nyilatkoztam. Felolvasom tehát szavaimat. Ez azt mondottam azon kormány nyilatkozatokra vonatkozólag, a melyeket az

előző kormány tett, hogy azokat a maguk egész terjedelmében és formájában a magam részéről is fentartom.

Barabás Béla fejtegetve azt a kérdést, hogy van-e ok tulajdonképen feladni a harcznak azt a módját, a melyet az ellenzék az eddigi tárgyalások folyamán jónak tartott, azt állítja, hogy nincs rá igazi ok. Egytételét abszolote helyeslem és arra nagy sulyt is fektetek, hogy t. i. azj minden egy helyen, hogy a magyar ember az adott szót megtartja. (Általános helyeslés.) Ebben feltétlenül kell, hogy bizzam és bízom is természetesszerűleg.

Az igen t. képviselő ur azonban előadásában azt mondja, mintha én azt, amit programbeszédemben előadtam, nem felel meg tökéletesen annak, amit beszélgetéseim közben felvettem. E tekintetben nem lépek vitaközös tere, csak hivatkozom mindazokra, akikkel ezen napokban érintkezni szerencsém volt és azt hiszem, akkor Barabás képviselő ur egyedül fog maradni nézetével.

Kecskeméty Ferenc: Nem egészen!

Rákosi Viktor: Polonyi a második. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Hiszen ha rátérek beszédére, majd erre is visszatérek.

Az igen t. képviselő ur azt mondta, hogy azon kérdésekre vonatkozólag, a melyek a jövőben lesznek megfogandók a programbeszédemben nem nyilatkoztam.

Szabad kéz.

De ezen megbeszélésünk alkalmával felvetett az a kérdés és az a momentum, hogy a jövőre egymást ne kössük meg, a jövő maradjon szabad mind az egyik, mind a másik félle szemben és akkor foglaljanak csak állást, a mikor a kérdések előtök fognak állani. Senki utját nem állhatja annak, hogy a képviselő urak az adott kérdésekkel szemben akkor azt az állást foglalják el, a melyet jónak látnak. (Helyeslés.)

Az igen t. képviselő ur azt mondja, hogy ezen tárgyalások alkalmával felvettem egy olyan kérdést is, amelyet csak a nagyobb körben való tárgyalás alkalmával hoztam fel, amiódön azonban az egyes képviselő urakkal beszéltem, még nem emlittem, és ez az, amit a póttartalékosokra vonatkozólag előadtam.

En jól emlékszem, hogy Justh Gyula képviselő urral szemben nem emlittem meg a dolgot, hanem ha jól tudom, a dolgot Kossuth Ferenc képviselő urral szemben igenis és nagyobb körben, amint ezt különben Barabás Béla képviselő ur is felemlíti, mindenesetre felemlítettem. De emlékeznem fognak az igen t. képviselő urak arra, hogy mielőtt a kérdés felvetésére meg nem állott be és én meggyőződtem arról, hogy ettől egy időre el is lehet állni, akkor ejtettem el.

Ugron Gábor: Nincsen tarazék, minek a legetység? (Felkiáltások a jobboldalon: azért ejtette el!)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Akkor el is ejtettem ezt és képezte azom megegyezésnek az alapját, a melyen én számíthattam arra, hogy a vitaközösnek az a módja, amely eddig tartott, abban fog hagyatni és a rendes parlamenti tárgyalás megkezdhető lesz.

Az igen t. képviselő ur ezzel nincsen megelégedve most, hanem azt kívánja volna, hogy a dolgokat behatátoan időre rendezzem be. En erre nem vállalkoztam. Hiszen egyenesen megmondottam akkor is, Barabás képviselő ur jelenlétében, hogy én most szeretném az országnak a nyugalmat megadni és arra vállalkoztam, hogy...

Ugron Gábor: Adják meg a nemzeti nyelvet, meglesz a nyugalom. (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek!

Gróf Khuen-Héderváry Károly: ... hogy a legszükségesebb teendők megtegyék, de nem vállalkoztam arra, a mint nem is vállalkozhatam, hogy örök békét kössünk. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Hiszen ez egyenesen meg volt mondva beszélgetéseim alkalmával és azért nem fogadtam el a t. képviselő urnak azt az érvelését, mintha nem feleltem volna meg annak, a mi beszélgetéseim során alapját és tárgyát képezte a rend helyreállítását célzó törekvéseinknek. (Helyeslés a jobboldalon.)

En beszélgetéseim folyamán felemlítettem mind azon tárgyakat, amelyek első sorban volnának etárgyalandók és sorrendben hoztam fel azt az indennitási törvényt, az utjonczutalékról szóló törvényt, a budgetet és ezek után a kiegyezést emlittem, mint olyant, amely éppen az ország közigazgatási érdekeinek megóvása szempontjából igen sürős.

Holló Lajos: Hát a tisztviselői fizetésről szóló törvény nem sürős? (Mozgás.)

A tisztviselők fizetése.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Ekkor más oldalról lettem figyelmeztelve arra, hogy miért nem vettem fel azon többi kérdéseket, amelyek szintén sürősök, mint amínő a tisztviselői fizetések rendezése és a beruházási törvényjavaslat kérdése is és én ekkor egyenesen kinyilatkoztam, hogy ezek nem szándékosan történtek; ezek csak azért maradtak ki, mert ezek nem képeznek elsőrangú országos érdeket; ezek igen nagy, de nem elsőrendű érdekek kielégítésére szolgálnak. (Mozgás és felkiáltások a szélsőbaloldalon: De elsőrendű országos érdekek!) Csak hogy nem első sorban elintézendő ügyek; ez a különbség. És nincs határidőhöz kötvé. Azonban éppen azért, hogy kifejezést adjak annak, hogy én is sürősnek tartom ezen utóbbi kérdéseket

is, emlittem fel azután programbeszédemben, hogy ezen ügyeket is le kellene tárgyalni; és beszélgetéseim folyamán örömmel vettem észre azt, hogy mindenki ugyanazon nézeten volt, hogy t. i. a kiegyezési törvények letárgyalása igen nagy közgazdasági érdekek fűződnék azokhoz. Bátor voltam figyelmeztetni arra is, hogy lehetnek olyan körülmények, amelyek minket arra utalhatnak, hogy azon ügyeknek gyors letárgyalását talán mégse sietessük, de ha ily körülmények be nem következnek, akkor én is úgy vélem a kormány álláspontja értelmében, hogy azokat mielőbb le kellene tárgyalatni. (Helyeslés jóból.)

A házszabály-revizio.

Az igen t. képviselő ur azt is nehezelti, hogy bizonyos más kérdésekre programbeszédemben nem terjeszkedhettem ki.

Különösen felemlítette a házszabályok revizióját, azután pedig a képviselőház esetleges feloszlatását. Megbeszéléseim folyamán emlitettem hogy ezek nem aktuális kérdések. Miután pedig én nem töreksem másra, mint hogy itt helyreállítás mielőbb az alkotmányos rendet és miután azon akadály, amely eddig fenforgott és utját állotta annak, hogy a rendes tárgyalások menete biztosítva legyen, megszűnt, ezt én elérhetőnek vélem minden más eszköz felhasználása nélkül is. (Helyeslés a jobboldalon.) A harcz pillanatában a házszabályokat reformálni